

VENDELSÖ SOCIOTOPPKARTA

“Aktivitet ute på Drevvikens is i enbart fotogenlyktors sken är en fantastisk upplevelse.”

Man 61 år

SAMMANFATTNING

GRÖNOMRÅDENAS SOCIALA VÄRDEN ÄR CENTRALA FÖR VENDELSÖS IDENTITET

Tillgången till ytor för rekreation och motion anses vara en stor styrka och kvalitet med området idag. Närheten till Tyresta nationalpark, Tyresta ängar, Drevviken och skärgården är värden som skapar livskvalitet och identitet för de boende.

SÅGENPARKEN OCH GROPEN ÄR VENDELSÖS VIKTIGASTE MÖTESPLATSER

Till skillnad från många andra platser fyller Sågenparken en social funktion som mötesplats för många olika åldersgrupper i kommundelen. Gropen är framför allt populär bland barn, ungdomar och vuxna och dess sociala värden lockar till sig förhållandevis många människor.

BEHOV AV FLER OFFENTLIGA PARKER I GUDÖ FÖR BARNENS SKULL

Som intervjuerna visar finns det en brist på parkmiljöer likt Sågenparken och Gropen i Gudö. En mötesplats för den stora andelen barn och barnfamiljer blir än viktigare när Gudö i övrigt saknar målpunkter och mötesplatser.

Bristen på parkmiljöer i Gudö kan antas påverka främst barns och ungdomars rörelsefrihet, speciellt då flera stråk saknar säkra gång- och cykelvägar.

MER SYNLIGA ENTRÉER TILL DE STÖRRE GRÖNOMRÅDENA EFTERFRÅGAS

Både intervjuer och platsobservationer visade att entréerna till flera större grönområden är otillgängliga, svårframkomliga och osynliga idag. Flera grönytor ramas dessutom in av väggrenar eller privata tomter vilket gör att de blir svåra att nå eller skapar oklara gränser mellan vad som är privat och offentligt. Detta gör att många boende beskriver grönområdena som ”mystiska” och efterfrågar mer skyltning och tydligare entréer.

BEHOV AV TRYGGARE CYKELBANOR OCH KORSNINGAR FÖR GÅENDE

Idag är det många barn som inte får cykla till skolan då cykelbanorna upplevs som mycket otrygga. Dessutom upplever många förskolelärare att det finns trafikbarriärer som gör det svårt att ta sig till omgivande målpunkter.

SYNLIGARE KULTURMILJÖ OCH ETT STÖRRE KULTURUTBUD EFTERFRÅGAS

Utöver rester i bebyggelse upplever flera boende att områdets historia kan bli mer synlig och att lagren av kultur kan kommuniceras tydligare.

Utbudet på kultur är litet i relation till Brandbergen och upplevs som frånvarande bortsett från föreningslivet och seniorernas tillgång till träffpunkter som anordnar aktiviteter.

I Vendelsö efterfrågas ett tydligare centrum med ökat utbud, likt det som funnits tidigare.

GÄRNA FLER BILLIGA BOSTÄDER TILL UNGDOMAR – MEN INTE PÅ BEFINTLIGA GRÖNOMRÅDEN

På frågan om hur området bör utvecklas svarade en majoritet att bostäder inte får tillkomma på bekostnad av grönområden. Samtidigt uttrycker boende ett behov av fler bostäder med överkomliga priser för studenter och unga vuxna.

INNEHÅLL

Sammanfattning.....3

1. INLEDNING 5

Bakgrund.....6

Metod7

Vilka bor i Vendelsö, Vendelsö, Gudö?.....9

2. VENDELSÖS LEVNADSFÖRHÅLLANDEN 11

Social trygghet.....12

Tillgänglighet, rekreation och mobilitet13

Service, handel och kultur.....14

Rekreation och folkhälsa15

Målpunkter16

Identitet, historia och kulturmiljön17

3. POPULÄRA PLATSER OCH STRÅK 18

Populära platser och stråk19

Platsers förbättringspotential24

De boendes visioner om kommundelen25

5. SOCIOTOPKARTA 26

Sociala värden27

Mångfald av värden.....36

6. KARTREGISTER 37

HANINGE KOMMUN

Gustav Malm

Mirja Thårlin

SPACESCAPE

Karin Lundgren, uppdragsansvarig

Tobias Nordström, expert och kvalitetsgranskning

Andrea Gonzalez, medverkande

1. INLEDNING

BAKGRUND OCH SYFTE

BAKGRUND

Kommunstyrelseförvaltningen har av kommunstyrelsen (2017-06-14) i Haninge kommun fått uppdraget att ta fram planeringsunderlag för områdena Vendelsö, Vendelsö och Gudö. I detta arbete ska fyra olika områden kartläggas: trafik, dagvatten, grönstruktur och levnadsförhållanden.

Med levnadsförhållanden menas inom uppdraget: hur områdets fysiska miljö används och upplevs utifrån ett medborgarperspektiv, med fokus på målpunkter och platser, rörelse och mobilitet, historia, identitet och kulturmiljö, service och handel, tillgänglighet och visioner för framtiden. Medborgare ska i detta sammanhang primärt tolkas som personer som bor, verkar eller någorlunda frekvent besöker området. Uppdraget ska lägga fokus på att analysera och presentera dessa aspekter och frågeställningar utifrån insamlad kvalitativ data.

I Haninge kommuns Naturvårdsplan finns även en övergripande målsättning att ”öka kunskap och förståelse för naturen och dess värden”.

”Öka kunskap och förståelse för naturen och dess värden”

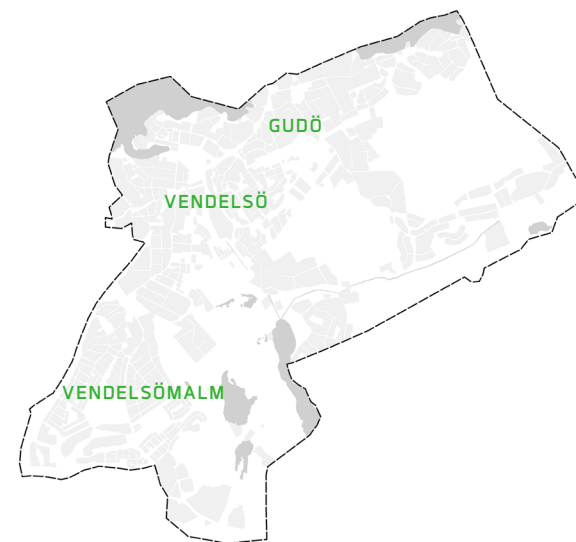
Övergripande målsättning i Haninge kommuns Naturvårdsplan

I följande utredning används Vendelsö för att beteckna kommundelen som i sin tur består av områdena Vendelsö, Vendelsö och Gudö.

SYFTE

Syftet med följande utredning är att utifrån både brukarvärdering och expertvärdering sammanställa kunskap om levnadsförhållanden och sociala värden i det offentliga rummet för kommundelen Vendelsö. Som metod har den s.k sociotopkartan använts. I en sociotopkarta kartläggs platsers sociala värden enligt en metodik utvecklad av stadsbyggnadskontoret i Stockholms stad. Sociotopkartan bygger på omfattande inhämtning av kvalitativ data om såväl de boendes upplevelser, platsobservationer och expertvärdering för att kvalitetssäkra resultatet. Utifrån uppdraget att beskriva levnadsförhållanden har sociotopkartan här utvidgats till att sammanställa följande teman:

- Trygghet
- Tillgänglighet, rörelse och mobilitet
- Service, handel och kultur
- Rekreation och folkhälsa
- Identitet, historia och kulturmiljö
- Populära platser och stråk
- Platser som kan bli bättre
- Mötesplatser
- De enskilda platsernas sociala värden

OMRÅDESAVGRÄNSNING FÖR KOMMUNDELLEN VENDELSÖ

Avgränsning för Vendelsö, Vendelsö och Gudö.

METOD

BRUKARVÄRDERING

För att samla in kunskap om hur platser används och upplevs har sex fokusgruppsintervjuer genomförts. Intervjuerna riktade sig mot olika målgrupper för att fånga en geografisk och demografisk spridning. Fokusgrupperna bestod av boende i områdena Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö inklusive förskolepedagoger, ungdomar, personer med funktionsvariation och seniorer.

Totalt deltog 87 personer, varav fyra var förskolechefer som representerade 750 barn och en var scoutledare som representerade 25 scouter i åldrarna 8-9 år.

Unga vuxna saknar representation i fokusintervjuerna då dessa var svåra att nå eller få att delta i kartläggningen. Intervjuerna kan inte ses som representativa för alla invånare i utredningsområdet, men har gett möjlighet för Vendelsöborna att göra sin röst hörd och få dela med sig av sina upplevelser och kunskaper om platser och levnadsförhållanden i området.

TRÄFFPUNKTEN SÅGEN & FRITIDSGÅRDEN VENDELSÖMALM

BARN

8 förskolor (representerar totalt 750 barn)

- Fasanen
- Tjädern
- Anden
- Mårtensberg
- Gladan
- Duvan
- Talgoxen
- Gudö

UNGDOMAR

41 ungdomar i årskurs 4-9 (Vendelsömalms fritidsgård, Lyckebygården)

25 barn i åldrarna 8-9 år (Finkarna i Sågen, Vendelsö scoutår via ledare)

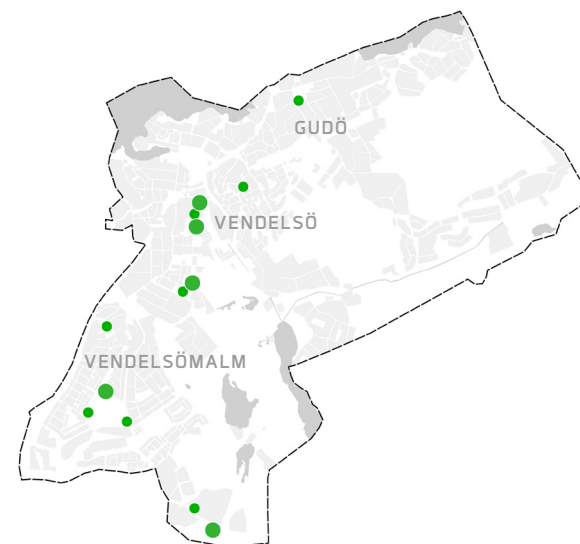
26 barn i åldrarna 10-12 år (Fiskarna i Svartbäcken, Vendelsö scoutår)

VUXNA

10 vuxna i åldersgruppen 40-64 år.

SENIORER

5 seniorer på Träffpunkten Sågen. Samtliga deltagare har bott inom området sedan 60-talet, 3 bor i hus och 2 i lägenhet.

GEOGRAFISK SPRIDNING PÅ INTERVJUER

Med förskolor, fritidsgårdar, Vendelsö scoutår och Träffpunkten Sågen

EXPERTVÄRDERING

Efter dialogen genomfördes en expertvärdering av Spacescape. I expertvärderingen observerades vistelsen på offentligt tillgängliga platser övergripande genom gåturer. Med hjälp av dessa observationer gjordes en bedömning av platsernas kvaliteter utifrån samma kategorier av sociala värden som i intervjuerna.

Expertbedömningen av sociala värden genomfördes i maj 2018. Endast ett besök per område gjordes under arbetsdagar mellan klockan 9 och 18. Vädret var genomgående soligt och varmt. Bedömningen har gjorts utifrån ett systemiserat protokoll från Lidingös sociotopkartering (2014) enligt sociotopkarteringsmetodiken, och lett fram till en preliminär sociotopkarta med områdesavgränsningar och platsnamn.

IDENTIFIERING AV FRIYTOR ATT KARTERA

I sociotopkartan har karteringen innefattat alla offentligt tillgängliga friytor (grönområden, torg, sportplaner, skolgårdar etc) som är större än 0,2 hektar. Områden har sedan delats upp, slagits ihop eller ändrat gränsdragning som ett steg i expertbedömningen. Detta utifrån områdets olika sociala värden och GIS-underlag som användes som stöd. Kommunen levererade bl.a. lager med park, skog, naturreservat och nationalpark.

152 SOCIOTOPER IDENTIFIERADE

I arbetet med sociotopkartan har 152 olika sociotoper identifierats. Sociotopernas markyta täcker 47

% av utredningsområdets totala yta. Motsvarande siffror för hela Sollentuna kommun är 59 %, 42 % i Stockholm stad och 57 % på Lidingö.

OMRÅDEAVGRÄNSNING OCH NAMNSÄTTNING AV FRIYTOR

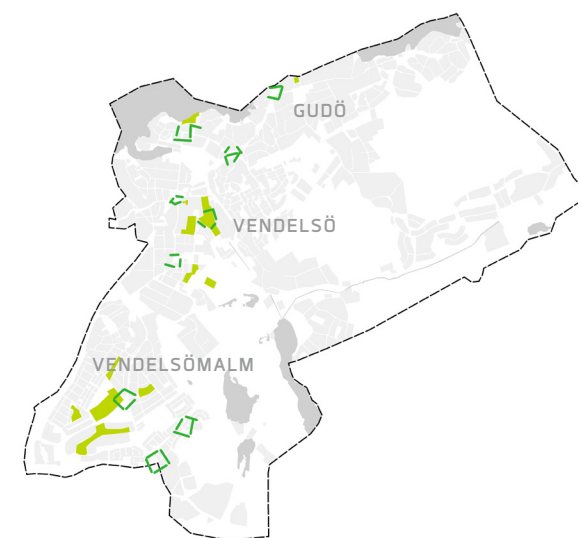
Då en sociotop definieras som en offentligt tillgänglig friyta med likartad användning blir vissa sociotoper, som lekplatser, mycket små, medan exempelvis skogsområden blir mycket stora.

Varje friyta namngavs och i första hand användes befintliga namn som fanns på kommunens besökskarta. Där officiella namn saknades bildades nya namn av namn från närliggande gator, områden eller topografin.

ÖVRIGA PLATSOBSERVATIONER

Observationer av gångflöden och vistelser på avgränsade platser genomfördes två vardagar och två helgdagar i april, mellan kl 8-21. Gångflöden uppmättes på 35 mätpunkter och vistelser (de som stannade upp på en plats) observerades på 10 avgränsade platser. Till höger syns en karta där platserna för observationerna är utmärkta.

Observationer av gångflöden och användning syftar inte till att ge slutgiltigt svar om hur området används men kan ge en indikation om vilka stråk som är mest välanvända, vilka typer av aktiviteter som förekommer på de olika platserna och vilka som använder dem.

PLATSER DÄR OBSERVATIONER AV GÅNGFLÖDEN OCH VISTELSER GENOMFÖRTS

- Platser där vistelseobservationer genomfördes
- Mätsnitt för gångflödesmätningar

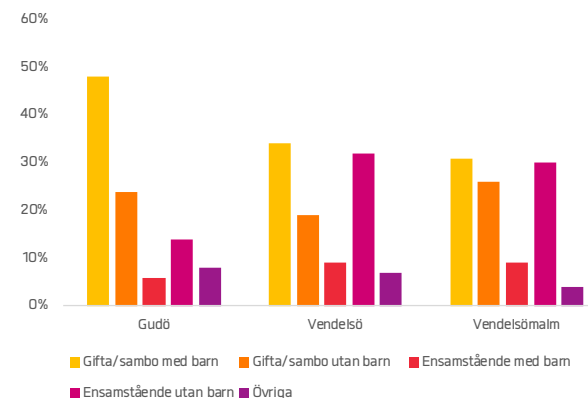
VILKA BOR I VENDELSÖ?

INVÅNARANTAL

I kommundelarna Gudö, Vendelsö och Vendelsömalm bor sammanlagt drygt 17 000 personer. Störst andel av dessa bor i Vendelsömalm (drygt 7 000 personer), drygt 6 000 boende i Vendelsö och knappt 4 000 i Gudö.

HUSHÅLLSTYP

Gudö har en större andel småhus och också en högre andel hushåll med barn än Vendelsö och Vendelsömalm. Singelhushållen är nästan lika vanliga som hushållen med barn i Vendelsö och Vendelsömalm och här finns också en större andel lägenheter. Den största andelen samboende utan barn bor dock i Vendelsömalm.

FÖRDELNING HUSHÅLLSTYPER INOM UTREDNINGSOMRÅDET

ÅLDERSGRUPPER

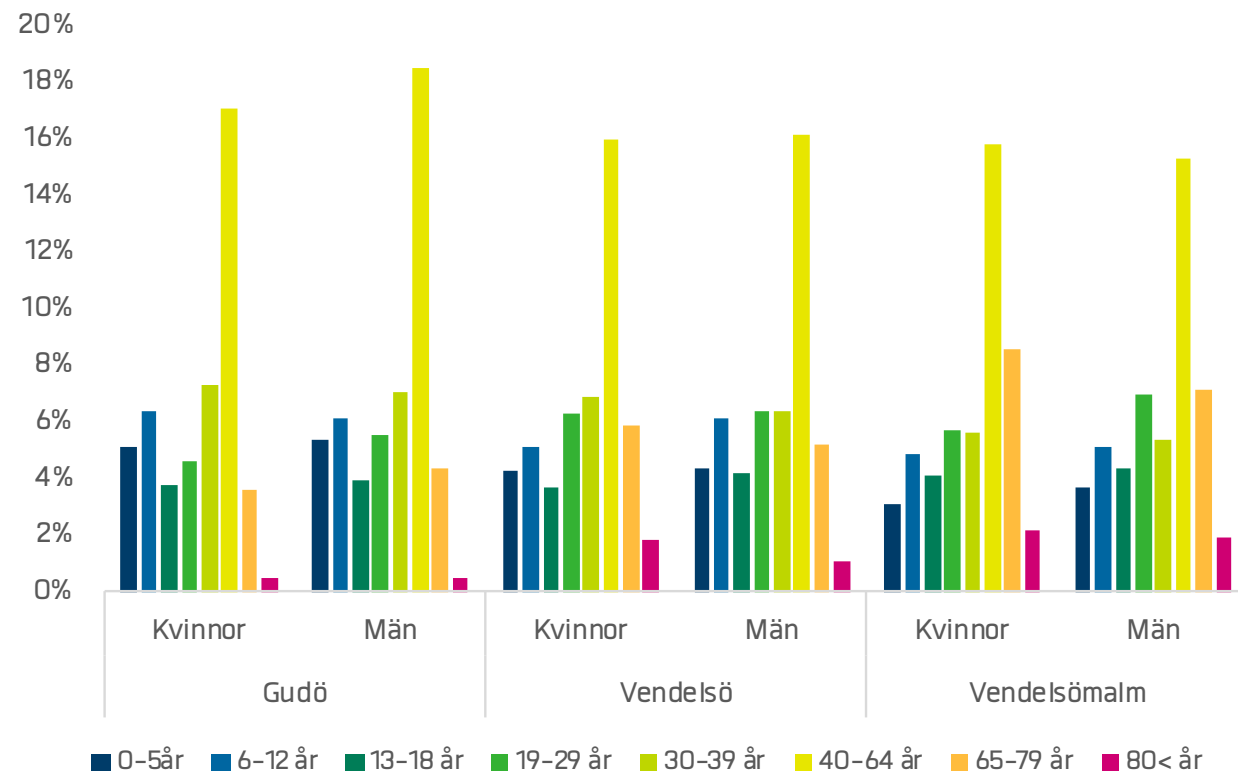
Gudö har en högre andel barn under 13 år och vuxna i åldersgrupperna 30-39 och 40-64 år. Samtidigt finns där en lägre andel seniorer än i Vendelsö och Vendelsömalm.

Vendelsömalm har högst andel seniorer och också fler män i åldersgruppen 19-29 år. Vendelsö har mellanvärden mellan Gudö och Vendelsömalm och inte lika tydligt åldersgrupper som utmärker sig. De har dock en högre andel i åldersgrupperna 65 < år än Gudö. Gemensamt för hela utredningsområdet är att åldersgruppen 40-64 år är överlägset störst.

GUDÖ: Barn, barnfamiljer, vuxna 30-64 år

VENDELSÖ: Unga vuxna, seniorer 65 < år.

VENDELSÖMALM: Unga vuxna, seniorer 65 < år.

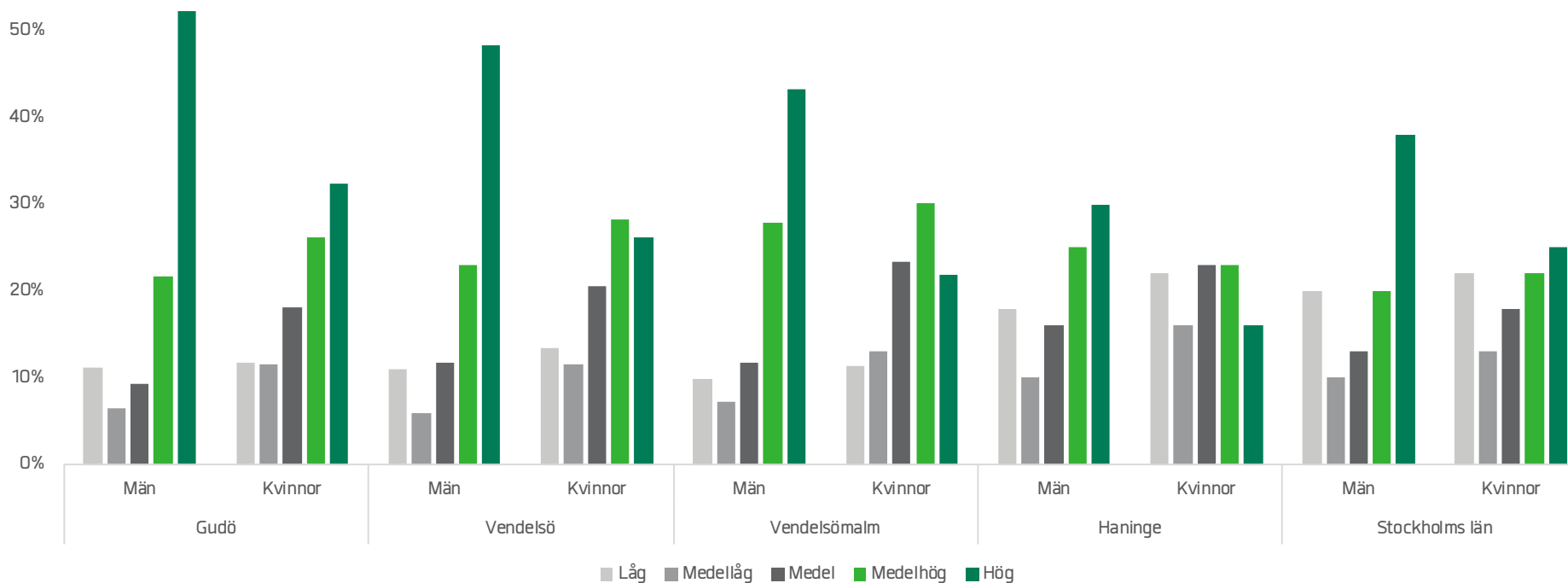

ÅLDERSFÖRDELNING INOM DE OLIKA OMRÅDENA

INKOMSTNIVÅER

Andelen höginkomsttagare i Gudö är högre än i både Vendelsö, Vendelsömalm och i jämförelse med Haninge kommun och Stockholms län i sin helhet. Detta gäller både män och kvinnor även om det genomgående finns stora skillnader mellan andelen höginkomsttagare hos män och kvinnor.

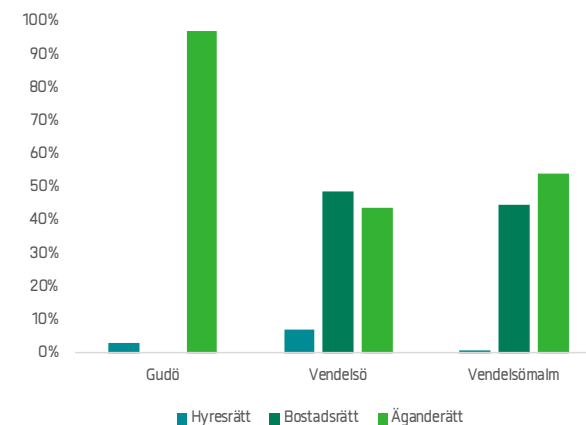
Skillnaderna i inkomstnivåer mellan Gudö, Vendelsö och Vendelsömalm kan dels förstås genom de skillnader som finns i fördelning mellan åldersgrupper. Gudö har störst andel befolkning i arbetsför ålder medan Vendelsömalm har störst andel ålderspensionärer.

FÖRDELNING MELLAN INKOMSTNIVÅER INOM UTREDNINGSOMRÅDET JÄMFÖRT MED HANINGE KOMMUN OCH STOCKHOLMS LÄN

UPPLÅTELSEFORMER

I Gudö är upplåtelseformen nästan uteslutande äganderätter över småhus medan både Vendelsömalm och Vendelsö har en blandning mellan bostadsrätter och äganderätter. Genomgående är andelen hyresrätter försvinnande låg (3%). Störst andel hyresrätter finns dock i Vendelsö (7%). Genomsnittet i Haninge kommun ligger på 29 % hyresrätter.

FÖRDELNING UPPLÅTELSEFORM

2. VENDELSÖS LEVNADSFÖRHÅLLANDEN

SOCIAL TRYGGHET

MAJORITETEN KÄNNER SIG TRYGGA I OMRÅDET

Majoriteten av de intervjuade känner sig trygga i utredningsområdet, både dag- och kvällstid. Otrygghet beskrivs därmed inte som något större problem utan är avgränsat till några få platser eller stråk med sämre belysning.

BÄTTRE BELYSNING

Bättre belysning efterfrågas i "Gropen" eftersom det är en så pass viktigt mötesplats med besökare längre tider över dygnet.

Boende efterfrågar generellt bättre belysning längs gångvägar med hög växtlighet, då det påverkar känslan av överblickbarhet.

UNGDOMAR I GRUPP TAR ÖVER

Skogen bakom och området runt Lyckebyskolan pekas ut som en mötesplats för ungdomar kvällstid, vilket innebär bilar eller EPA-traktorer som kör i höga hastigheter och "mycket stök". Boende i närområdet misstänker även att det förekommer försäljning av alkohol och andra droger på platsen, vilket påverkar känslan av trygghet.

Här efterfrågas fler platser för vuxna för att skapa närvaro på platser som ungdomar annars vistas på för att de ligger avskilt och ostört.

Även vid Ramsjön har det förekommit besökare som beter sig på ett obehagligt sätt, vilket gör att vissa barn och ungdomar hellre avstår från att gå dit.

FLER POLISER EFTERFRÅGAS BLAND ÄLDRE

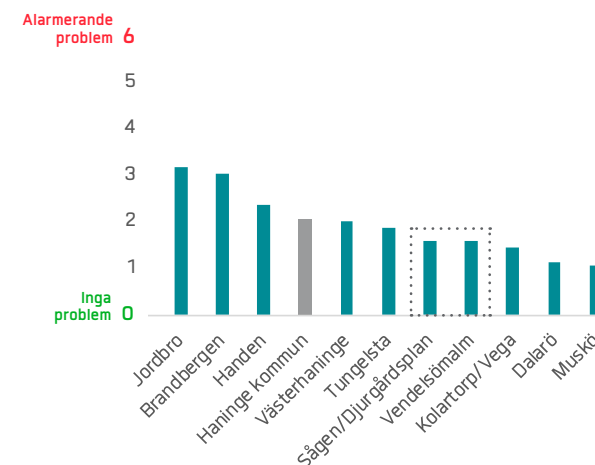
Trots att inga specifika platser pekas ut som särskilt trygga eller otrygga vill seniorerna se en ökad närvaro av poliser som cirkulerar i området. De menar att det stör eventuella tillhåll och tvingar "buset att flytta på sig".

"Det säljs ju knark här och där, men så är det ju oavsett var du hamnar idag." Man 72 år om Sågen

"Det kan du ju inte avgöra idag. Det dyker upp nån människa vara sådär på fel ställe." Man 64 år om trygghet

"Idealister kör runt med bilar från Olofsson – men det är ju ideellt – det ska ju samhället sköta." Kvinna 78 år om Sågen

"Jag känner mig trygg i Vendelsö/Vendelsömalm. Kan gå ute i området sent utan att känna mig rädd. Det förekommer en del stök bort mot Lyckeby, droghandel mm men jag har inte stött på det." Kvinna 42 år

TRYGGHETSMÄTNING 2014

I diagrammet ovan syns resultatet från trygghetsmätningens som genomfördes år 2014. Den inkluderade frågor om problem i bostadsområdet, problem med trafiksituationen, utsatthet för brott, allmän oro att utsättas för brott, trygghet och polisens agerande. I relation till andra kommuner, och kommunen i sin helhet, upplever inte boende i Vendelsömalm och Sågen/Djurgårdsplan några större problem med otrygghet. De största problemen 2014 upplevdes vara buskörning med mopeder/MC.

SKOGEN BAKOM LYCKEBYSKOLAN

TILLGÄNGLIGHET, RÖRELSE & MOBILITET

I diagrammet till höger syns de sammanlagda gångflödena som uppmättes under två vardagar och två helgdagar i april. De båda vardagarna visar liknande mönster över dygnet medan lördagen och söndagen skiljer sig åt. De högsta morgon- och eftermiddagsflödena (kl 8-10 och kl 16-18) sker på vardagarna medan flest rör sig till fots under lunchtid på lördagen. Söndagen uppvisar i sin tur högst gångflöden kvällstid mellan kl 19-21. Störst flöden av gående uppmättes i korsningen Tyrestavägen/Vendelsömalmsvägen, längs gångvägen under Gudöbroleden vid Sågen och vid Gudöbroledens infart till Tutviksvägen.

De boende beskriver generellt en bristande gång- och cykelkvalitet där främst gående känner sig utsatta. Även cyklister beskriver cykelbanor som plötsligt försvinner ut i bilvägen. Detta anges också vara en av anledningarna till att barn blir skjutsade till skolan idag.

HÖGA HASTIGHETER OCH BRIST PÅ SÄKRA ÖVERGÅNGAR

Tillgängligheten beskrivs främst som ett problem i Gudö där gående upplever att de är underordnade biltrafiken. Även Tyrestavägen utgör en barriär för barn då säkra övergångar saknas på flera platser. Rondellen vid Gudöbroleden/Vendelsömalmsvägen pekas också ut som en obehaglig övergång både för barn och de med permobil.

Förskolan Gladan tycker att Krokvägen är obehaglig då bilar kommer i höga hastigheter och kurvorna skapar dåligt sikt. I Gudö gör de höga hastigheterna och brist på övergångsställen att förskoleverksam-

heten upplever svårigheter att ta sig till omgivande målpunkter. På flera platser saknas övergångar helt och även gångvägar (se bilder till höger för exempel). Förskolorna vill därför se mer gångvänliga gaturum, säkra gångvägar och övergångar.

Boende i Gudö tycker även att det är problematiskt att gångvägar saknas längs Bondvägen, vilket ex. påverkar huruvida barn tillåts lära sig cykla utanför bostaden.

Längs Tyrestavägen och Annebergsvägen finns också problem med höga hastigheter och brist på säkra övergångar enligt förskolepersonal, ungdomar, föräldrar och seniorer.

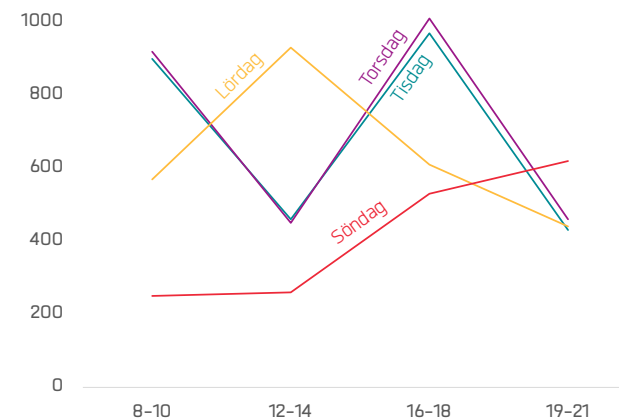
VÄGBOMMAR BEGRÄNSAR FRAMKOMLIGHET

Sett till framkomlighet beskrivs inga större problem inom området. Det finns dock svårigheter med att ta sig in i många av skogsmiljöerna då sträckorna ofta är branta och hala samtidigt som vägbommar gör det svårt att ta sig fram även med permobil eller rullstol. På flera sträckor finns också problem med gropar/"potthål" i asfalten, vilket är svårt att parera med rullator eller permobil.

Genomgående är det också en brist på sittplatser längs gångvägarna, både i den bebyggda miljön och längs promenadstråk inne i skogsmiljöerna, vilket gör att de med svårighet att gå långt utan vila avstår.

KOMMUNIKATIONER

Kommunikationerna till Tyresö och Gullmarsplan anses vara bra och en kvalitet i området. Dock upplever seniorer att det är smidigare att ta sig till målpunkter i Tyresö och Stockholm än i Handen (ex. sjukhuset). Dock efterfrågas kollektivkörfält mellan Sågen och Trollbäckens centrum.

SAMMANLAGDA GÅNGFLÖDEN

Ovan syns de sammanlagda gångflödena för de uppmätta dagarna i april månad 2018.

1. SAKNAD TROTTOAR LÄNGS VENDELSÖ SKOLVÄG
2. SAKNADE ÖVERGÅNGAR I RODELLEN TUTVIKSV./BONDV.

SERVICE, HANDEL & KULTUR

BRA UTBUDE AV LIVSMEDELSBUTIKER

Boende i utredningsområdet beskriver utbudet av livsmedelsbutiker som bra med flera olika möjligheter för köp av dagligvaror och närhet med bil till större varuhus.

För livsmedel används främst Coop Konsum i Vendelsö och Hemköp i Vendelsö eller Ica Maxi och Lidl på andra sidan Gudöbroleden. Dock anger boende att de känner sig beroende av bil för att kunna handla alla basvaror eller storhandla.

Ungdomarnas favorit är bl.a. Godisbolaget och de efterfrågar ett "Vendelsö centrum" med fler snabbmatsställen som KFC, kebabkiosk, McDonalds och Max. Unga tjejer efterfrågar också fler butiker för shopping.

DEN OFFENTLIG SERVICEN UPPEVS SOM SVÅRTILLGÄNGLIG

Seniorerna i Vendelsö upplever att utbudet i Sågen minskat drastiskt och att de idag hänvisas till andra platser för att uträtta ärenden. För biobesök är det Stockholm som gäller och om de ska köpa något är Handen, Port 73 eller Brandbergen närmast till hands.

Offentlig service så som förskola, skola och omsorg anses fungera bra även om förskolan i Gudö (som är nyast) uttrycker brister i gårdsytans storlek i relation till andra förskolor.

Seniorer påpekar också att vårdcentralen i Vendelsö ligger illa till sett till den övriga strukturen och det är smidigare att ta bussen dit än att promenera.

KULTUREN OJÄMNT FÖRDELAD

Kulturen anses vara ojämnt fördelad i Haninge och utbudet är betydligt mer utbrett i Brandbergen med dess biograf och det uppskattade kulturhuset i Handen. Seniorerna tror att ett bibliotek skulle vara bra för Sågens torg, men att underlaget av boende inte räcker.

Boende påpekar att det är oroande att fritidsgårdar stängs ner och att kommunen inte satsar på ungdomar som inte sysslar med idrott.

En boende föreslår ambulerande kulturverksamhet som kan erbjuda teater och dans för att väga upp för det dåliga utbudet av kultur. Föreningslivet beskrivs dock som "livaktigt" i området och boende ser potential att använda "gropen" i högre utsträckning för evenemang och teater.

"Kultur finns det väl inte så mycket av i området förutom livaktiga föreningar av olika slag. Det finns dock en jättemysig biograf i Brandbergen och ett fantastiskt kulturhus i Handen." Kvinna 42 år

"Nja, det är taskigt med det. Men i Brandbergen finns det ju." Om kultur i Vendelsö

"Vi vill ha KFC och en kebabkiosk" Kille 14 år

"Fler butiker, typ H&M" Tjej 13 år

"Musikevenemang, ambulerande teater"

Kvinna 46 år om behovet av kultur

"Anslagstavlor som möjliggör annonsering." Kvinna 46 om bristen på anslagstavlor

"Vårdcentralen ligger ju mitt i skogen – det går snabbare att åka dit med bussen än att gå dit." Man 78 år

VENDELSÖS VÅRDCENTRAL LIGGER I ETT AVSKILT LÄGE

REKREATION & FOLKHÄLSA

Tillgången till ytor för rekreation och motion anses vara en stor styrka och kvalitet med området idag. Närheten till Tyresta nationalpark, Tyresta ängar, Drevviken och skärgården är värden som skapar livskvalitet för de boende.

Dialogen visar dock att fördelningen av bostadsnära natur och mötesplatser med anlagd lek skiljer sig i de olika delarna av området. Vendelsömalm och Vendelsö upplevs ha ett bättre utbud av parkmiljöer med aktiviteter som passar olika åldergrupper samtidigt som Gudö boende har lättare att ta sig till skog och strövområden.

Ungdomarna som är med i scouterna beskriver att de tillsammans med sina familjer använder Tyresta nationalpark för hajker, vandring, övernattnings och picknick.

UNGAS LIVSSTIL I HANINGE 2016

Enligt livsstilsundersökningen bland ungdomar genomförd senast 2016 angav unga tjejer att de helst spenderar sin fritid med kompisar eller idrottsutövning i förening eller på egen hand. Unga killar anger att de helst spenderar sin fritid med dataspel/tv-spel eller idrott inom eller utanför förening.

Både elever på gymnasiesärskola och övriga gymnasieskolor angav också att de vill att kommunen ska satsa mer på idrott, fritidsgårdar och natur (2016).

BRIST PÅ PARK I GUDÖ

Boende beskriver att tillgången till parkmiljöer är större i Vendelsö och Vendelsömalm medan boende i

Gudö har närmare att ta sig till större strövområden.

Både förskola och boende i Gudö vittnar om en brist på utemiljöer som är utformade för lek och möten.

6 AV 8 FÖRSKOLOR UPPLIVER GOD TILLGÅNG OCH TILLGÄNGLIGHET TILL GRÖNOMRÅDEN I NÄRMILJÖN

Majoriteten av de förskolor som intervjuats upplever god tillgång och tillgänglighet till ytor för rekreation.

Gudö förskola upplever dock brist på ytor för rekreation och naturlek inom gångavstånd från verksamheten, vilket leder till att avdelningarna måste kompromissa om vilka avdelningar som kan gå till platserna i närmiljö samtidigt. Bristen spås också på av att gångvägarna till närliggande platser inte anses vara säkra för större barngrupper.

Förskolan väljer därför att promenera över till Tyresta kommun där större anlagda lekplatser i parkmiljö finns tillgängliga. Förskolan Gudö saknar något som motsvarar Sågenparken. Bristen upplevs begränsa barnens rörelsefrihet och möjlighet att utveckla motoriken.

Förskolan Tjädern upplever att tillgången på rekreationmöjligheter är stor inom fågelavstånd, men att Tyrestavägen och Klarabergsvägen gör att platserna inte kan nås utan att passera bilvägar utan övergångar. Det leder till att barngrupperna får ta långa omvägar för att hitta en säker övergång, trots att ex. Tjäderskogen ligger på andra sidan vägen från förskolan.

SVÅRTILLGÄNGLIGA ENTRÉER TILL TYRESTA NATIONALPARK

Entréerna till Tyresta beskrivs som svårtillgängliga från vissa delar av utredningsområdet. Av den anledningen finns det vissa boende som väljer att använda sig av entréer i Tyresö kommun där entréerna tydligare är utformade som en målpunkt och lätta för besökare att hitta.

NÄRHETEN TILL VATTEN UPPSKATTAS AV SAMTLIGA DELTAGARE I DIALOGEN

Genomgående för intervjuerna är att närheten till vatten beskrivs som en kvalitet. Både anlagda badplatser i Drevviken och badklippor i Svartsjön, Ramsjön och Lycksjön.

Kommunen har tidigare mottagit ett medborgarförslag om fler båtplatser längs med Drevvikens stränder.

KLUSTER AV STALL I VENDELSÖ

Haninge är en av Sveriges mest hästtäta kommun vilket återspeglas i det kluster av ridstall och skolor som finns inom utredningsområdet (Högdalen ridskola, Vendelsö ridskola, Forsens stall och Lyckebystallet). För boende som rider upplevs omgivningarna som fantastiska marker för att rida med 1,5-2 mil till havet.

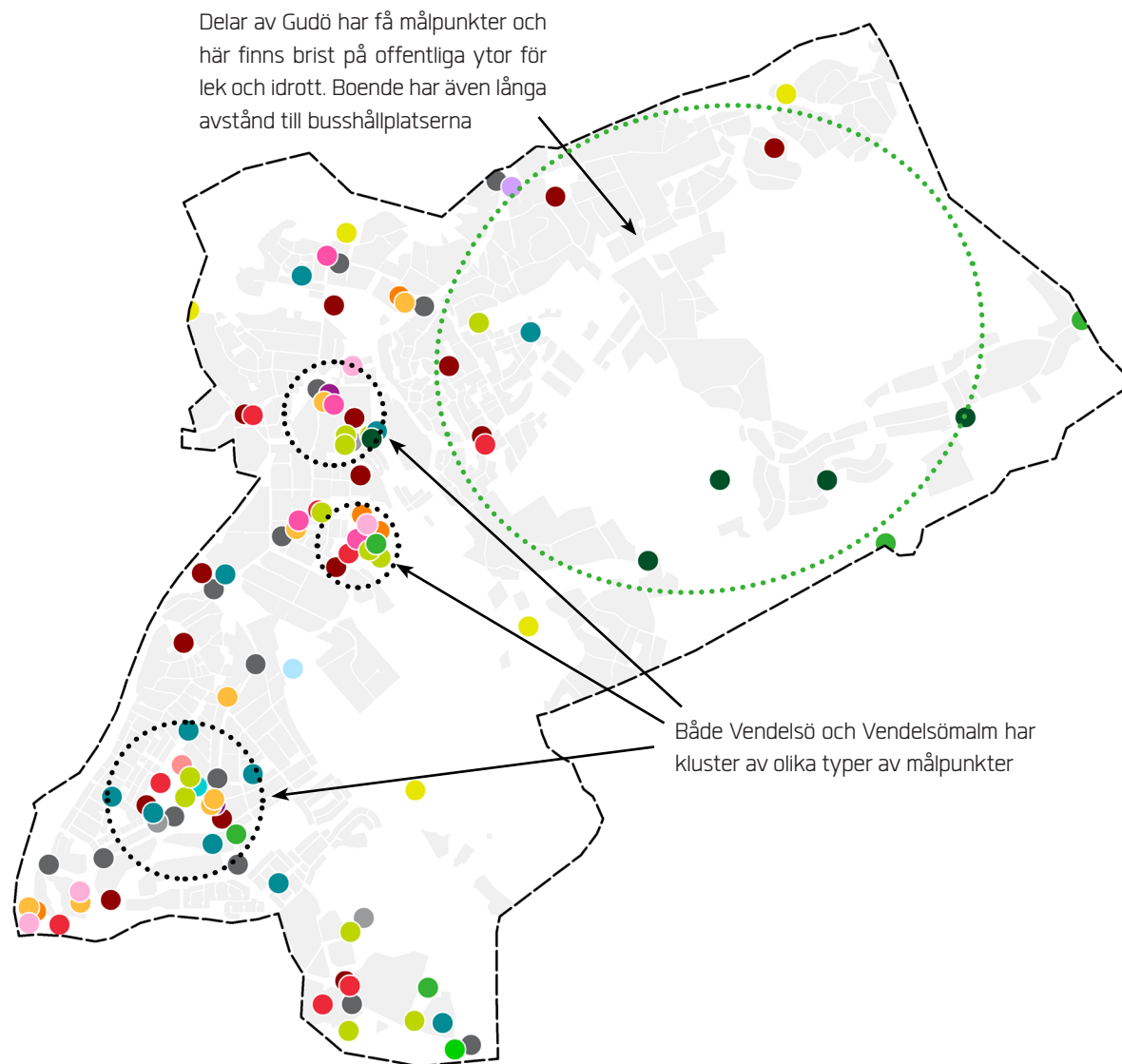
“Vi rider och springer mycket – det var ju därför vi flyttade hit. Men vi saknar enkelheten i att bara ta oss ut.” Man 50 år

MÅLPUNKTER

Målpunktkarteringen till höger är en sammanställning som gjorts av Haninge kommun (2017) som delvis kompletterats utifrån genomförda intervjuer. Kartan visar att både Vendelsö och Vendelsömalm har kluster av målpunkter med ett varierat utbud. Gudö har betydligt färre målpunkter och har därför inte heller något kluster. I relation till de andra delområdena är det främst offentliga ytor för lek och idrott som saknas där.

MÅLPUNKTSKARTERING (HANINGE KOMMUN, 2017)

- Dagligvaror
- Detaljhandel
- Kyrkor
- Övrig kultur
- Förskolor
- Skolor
- Fritidsgårdar
- Vårdcentral och omsorgsboenden
- Restauranger
- Badplatser
- Bollplan (fotboll, tennisbana, basketplan)
- Vandringsled
- Entréer naturområden
- Djurhållning (stall, hundrastgårdar)
- Skidspår
- Skatepark
- Lekplatser
- Pulkabackar
- Busshållplatser

IDENTITET, HISTORIA & KULTURMILJÖ

Identiteten i de olika delområdena beskrivs främst med hänvisning till de olika typerna av bebyggelse. Vendelsö och Vendelsömalm anses ha en annan karaktär och vara mindre "lantligt" än Gudö.

De olika områdenas identiteter påverkas också av vilka som bor i området och de kända skillnaderna i socioekonomi. Boende menar att priser för bostäder avspeglar att vissa delar av Vendelsö anses vara mer eftertraktade än andra. Sågen beskrivs som mer socialt utsatt och med mer nedskräpning och skadegörelse.

Boende som följt utvecklingen av Vendelsö över en längre period menar att skillnaderna i identitet var ännu tydligare förr. Gudö var då ett renodlat fritids- och husområde som ansågs ligga på "landet". Flera av de boende upplever dock att Vendelsö är ett område där du får mycket för pengarna i form av goda förbindelser till stan, grönområden, idrottsytor och lite trafik.

Gemensamt för hela utredningsområdet är att identiteten starkt förknippas med att bo i yttre skärgården med "Södertörnsnaturen runt hörnet".

Sågenparken beskrivs som en plats som är viktig när det gäller områdets historia som sågsamhälle. Här uppskattas också tältpinnarna som på ett lekfullt sätt berättar en historia om platser och fler sådana initiativ uppmuntras.

Bebyggelsen från 1950-talet och tidigare värdesätts högt. Bevarade hus anses bidra till känslan i området, även om vissa ägs av privatpersoner som inte förvaltar det väl.

I Vendelsömalm beskrivs både gården Ramsdalen och Svartbäckens skolmuseum som synliga och viktiga element i kulturmiljön.

"När vi flyttade hit så skrattade alla våra vänner. Dom sa va, ska ni flytta ut på landet? Det gick kor här och det var bara sommarstugor. Nu känner man inte igen sig vid Gudö." Kvinna 78, om Gudö

"Sen vi flyttade in har det hänt mycket med karaktären på området!" Man 75, om Sågen

"Att de finns kvar rester av Vendelsö och Tyresö från före 1950-talet är också något vi värdesätter mycket." Man 61 om Vendelsö

"Vendelsömalm är ganska homogent känns det som. Ett riktigt medelklassområde." Kvinna 42 år om Vendelsömalm

"Dansbanan är borta -När jag flyttade hit satt vi på balkongen och lyssnade på musiken och folksamling." Kvinna 78 om Sågen

"Om man tittar i en tidning så ser du att det skiljer sig åt – prismässigt. Det finns mer populära ställen och billigare ställen. Men priserna har ju gått upp en del här i Sågen om man jämför med 5-6 år sedan."

Kvinna 45, om Sågen

"Antingen trivs man eller så flyttar man ju. Där jag bor är det nästan ingen omsättning på 50 år. Det är det enklaste sättet och se om det är ett bra ställe." Man 78, om Sågen

"Det jag uppskattar allra mest är närheten till naturen" Kvinna 42 år om Vendelsömalm

KULTURYTTTRING I SÅGENDALSPARKEN

3. POPULÄRA PLATSER OCH STRÅK

POPULÄRA PLATSER OCH STRÅK

Fokusintervjuerna visar genomgående att utemiljön är en viktig del i varför boende väljer att bosätta sig i den här delen av Haninge. De mest populära platserna inom utredningsområdet är en blandning av badplatser, parker med aktiviteter och idrott samt större rofyllda grönområden. Uppdelat i olika åldersgrupper blir det också tydligt att det finns få platser som är populära för flera olika åldersgrupper. Undantag är Sågenparken och Fågeldammarna som apellerar samtliga grupper.

MÖJLIGHET TILL BÅDE LEKPLATSLEK OCH NATURLEK INOM NÄRA AVSTÅND SKATTAS HÖGT AV FÖRSKOLORNA

Favoritplatserna för förskolorna ligger i hög utsträckning inom gångavstånd från verksamheterna.

Förskolorna i Vendelsöalm använder ”Gropen”, Eriksbergsparken, Evabergsparken och Pandaparken då de platserna erbjuder anlagd lekplats eller naturlek. Gula backen och gropen används för pulkaåkning på vintrarna. Tjäderskogen och Svartbäcksskogen är populära platser för att uppleva naturlek, kuperad terräng och naturliv.

I Vendelsö ger närheten till Sågenparken ett utbud på både anlagd lek och naturlek. Här följs årstiderna längs bäcken, fruktstunder hålls i parken och även besök på insektshotellen. Haningevallen används för pulkaåkning.

Förskolan i Gudö använder främst ytan nere vid dammen nära ån eller lekplatser och parkytor på andra sidan kommungränsen i Tyresö kommun.

POPULÄRA PLATSER FÖR UNGDOMAR ÄR PARKER OCH TORG DÄR DET FINNS MÅNGA OLIKA SAKER ATT GÖRA

Ungdomar inom området beskriver Vendelsömalms IP, ”Gropen”, Eriksbergsparken, Sågendalsparken, Haningevallen och Brandbergen centrum som populära platser. I platsobservationerna visar sig särskilt Gropen vara en välanvänd plats. De populärta platserna bland ungdomar erbjuder antingen parkmiljöer för, picknick, cykelstråk eller platser för ”häng”. De är också populära då det finns ett utbud av aktiviteter såsom fotboll, crossbana, linbana, skatepark och öppna ytor för dans, cheerleading och gymnastik.

Brandbergens centrum anses ha kvaliteter som saknas inom utredningsområdet, ex. torgyta med bänk i anslutning till en kiosk och fler verksamheter riktade till ungdomar.

”Raman”, Svartsjön, Gårdens bad och Krokodilbadet är populära platser på sommaren för bad, picknick, häng med kompisar och naturlek.

Ungdomar som är med i scouterna använder skogsområdena i anslutning till fågeldammarna, Lycksjön och Svartbäcken i hög utsträckning.

Lite äldre ungdomar använder också grillplatsen i Sågenparken och skogen bakom Lyckbyskolan för ”häng”.

BLAND VUXNA ÄR FRAMFÖR ALLT DE STÖRRE GRÖNOMRÅDENAS FAVORITPLATSER

Vuxna boende beskriver i högre utsträckning större grön- och strövområden som favoritplatser i jämfö-

relse med barn, unga och seniorer som också beskriver platser i sin direkta närmiljö.

Stranden vid Ramsjön har morgonsol och är populär bland barnfamiljer och till andra sidan sjön går unga vuxna för att sola på klipporna. Skogsområdet runt omkring är ett populärt stråk bland hundägare.

Skogspromenaden från Svartan till och längs Lycksjöns västra sida beskrivs som en favoritpromenad. Där finns gott om olika stigar men det upplevs ändå som lite äventyrligt och rofyllt. Även Elljusspåret i Kvarnängen används flitigt.

SENIORER GILLAR SÅGENPARKEN OCH PROMENADSTRÅKEN FÖRBI FÅGELDAMMARNAS

Intervjuade seniorer beskriver Sågenparken som en favoritplats, speciellt efter upprustningen, då det ligger nära Träffpunkten Sågen. Grillplatsen och hundrastgården är inslag som uppskattas.

Elljusspåret till Lycksjön som leder förbi fågeldammarna är en favoritpromenad både under sommar- och vinterhalvåret. Där går det att plocka både svamp och bär. Det anlagda badet vid Lycksjön är också en favoritplats, även om flera anger att de inte går dit lika ofta som förr.

”Där kan man plocka kantareller och lingon” Kvinna 78 år, om elljusspåret till Lycksjön

”Oas när jag hade små barn. Hit gick vi nästan varje dag och lekte i skogen.”

Kvinna 42 år om Tjäderskogen

MÖTESPLATSER

Vid sidan av populära platser har brukarvärderingen även undersökt vilka platser som idag kan betecknas som mötesplatser, dvs platser där människor i kommundelen träffas och interagerar på olika sätt. Dessa har på så vis ett särskilt värde för den sociala sammanhållningen i kommundelen.

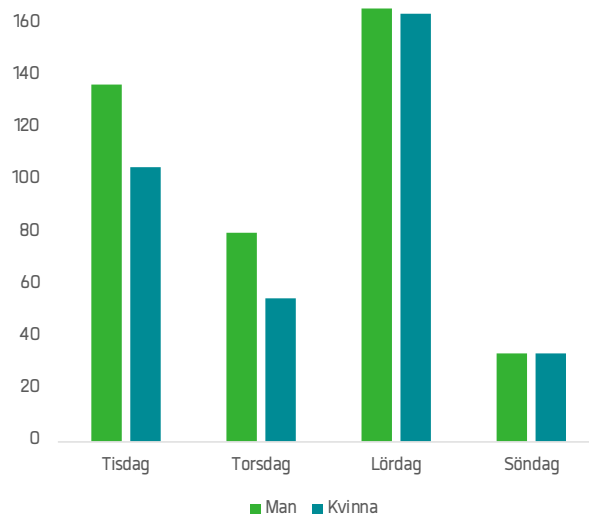
VENDELSÖMALMS IP, GROPEN, SÅGENPARKEN OCH "TRÄFFPUNKTERNA" ÄR VIKTIGA MÖTESPLATSER

Observationerna visar att Vendelsömalms IP med omgivande "grop" och Sågenparken fyller viktiga funktioner som mötesplatser idag. Här vistas boende i alla åldrar, både barnfamiljer som använder lekplatsen, vuxna och seniorer som promenerar och använder utegymmet. Äldre barn och ungdomar använder också dessa ytor, främst för idrott, "häng" och lek.

Viktiga mötesplatser inomhus för ungdomar i området är Vendelsömalms och Lyckeby's fritidsgårdar.

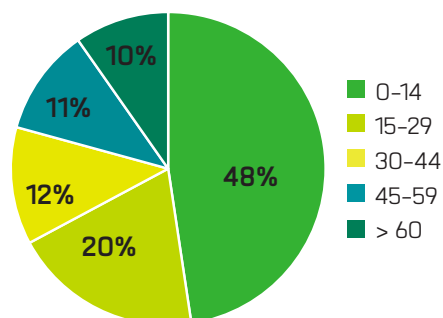
För seniorer är träffpunkterna Sågen och Djurgårdsplan en fast punkt i vardagen med ett löpande schema aktiviteter. De intervjuade besöker träffpunkterna tre gånger i veckan och upplever att det fyller behovet av mötesplatser. I observationerna blev det också tydligt att Evabergsparken är en välbesökt mötesplats för seniorer som spelar boule.

Observationerna visar också att könsfördelningen mellan de som använder platser utomhus är mer jämn på helgerna, medan killar och män är ute mer och befolkar platserna på vardagar. Åldersgrupperna 0-14 och 15-29 år är också överrepresenterade.

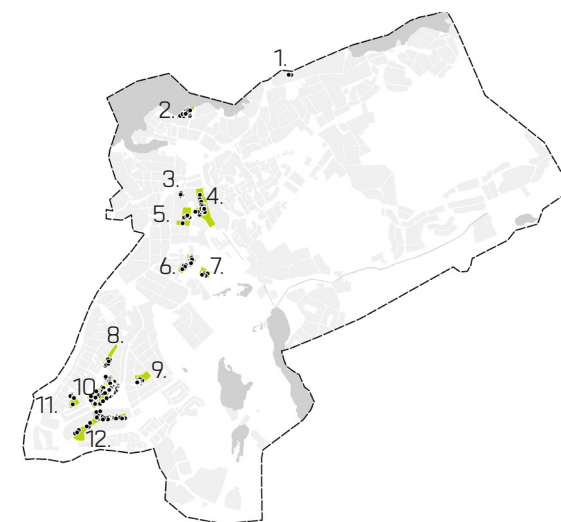
KÖNSFÖRDELNING BLAND DE SOM OBSERVERADES

Könsfördelningen var jämnare under helgen medan en större andel män var utomhus på vardagarna.

ÅLDERSFÖRDELNING BLAND DE SOM OBSERVERADES

Av de som observerades i utemiljöerna var majoriteten mellan 0-14 år gamla, vilket följdes av ungdomar och unga vuxna. Människor över 60 år syntes i minst utsträckning.

VISTELSER PÅ OBSERVERADE PLATSER

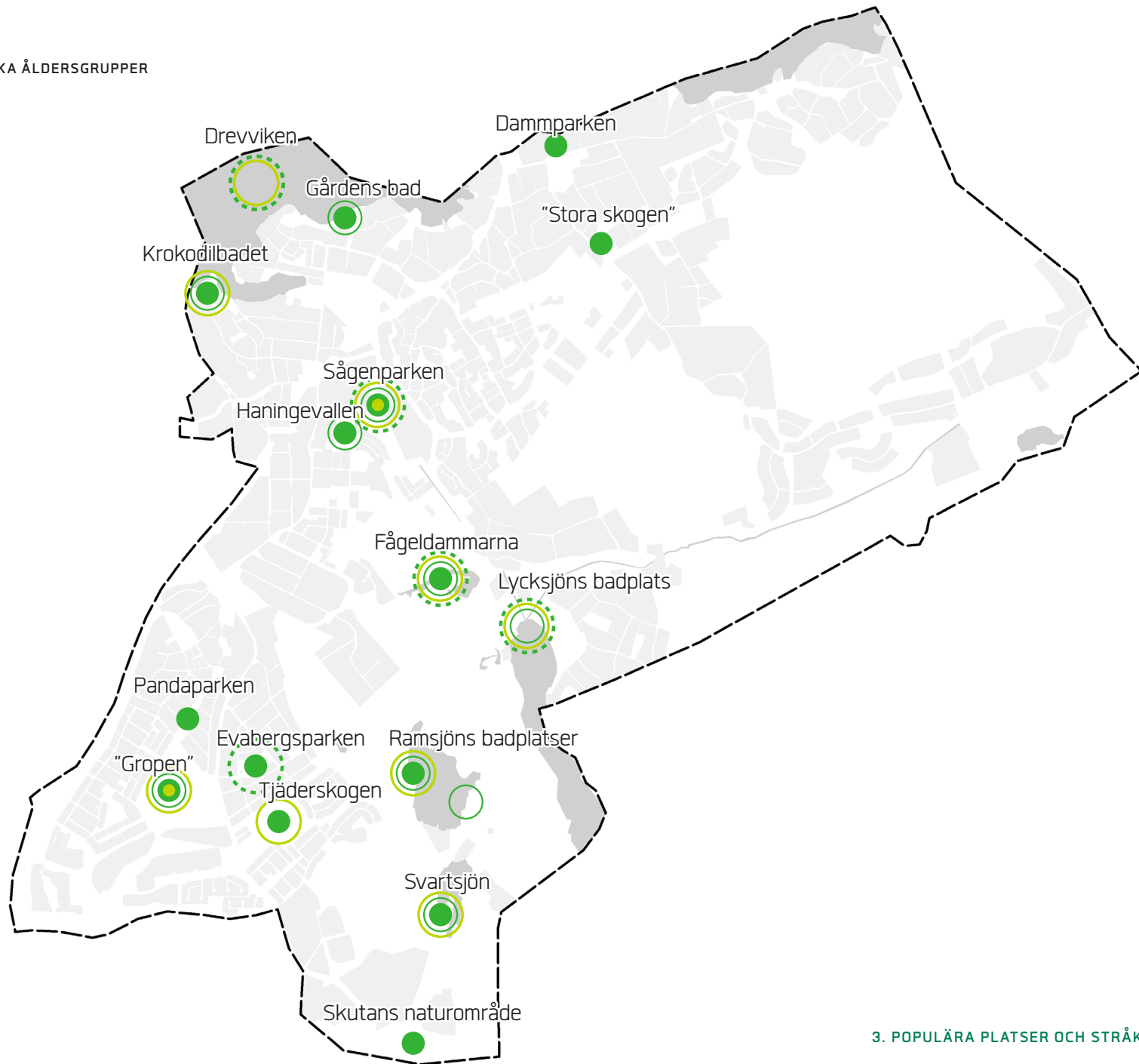
Flest observerades i Sågendalsparken och Gropen

1. Dampsparken	7. Lyckeby'skolas bollplan
2. Gårdens bad	8. Pandaparken
3. Sågens torg	9. Evabergsparken
4. Sågenparken	10. Vendelsömalms IP/Gropen
5. Haningevallen	11. Kotteparken
6. Styrmanaskilen	12. Eriksbergsparken

"När vi var unga var vi mycket ute och dansade för att sällskapa och för gemenskap. Vad har ungdomarna idag?" Kvinna, 75 år

POPULÄRA PLATSER FÖR OLIKA ÅLDERSGRUPPER

- Barn
- Ungdomar
- Vuxna
- Seniorer
- Mötesplatser

**SÅGENPARKEN - VENDELSÖS POPULÄRASTE PLATS
SETT TILL SAMTLIGA ÅLDERSGRUPPER**

11 vistelsevärdar: Blomprakt, Bollsport, Evenemang, Grön oas, Kulturmiljö, Lekplatslek, Mötesplats, Natur- och parklek, Picknick, Solbad, Sällskapslek, Vattenkontakt

GROPEN- POPULÄR MÖTESPLATS BLAND BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA I VENDELSÖMALM

10 vistelsevärden: [Backåkning](#), [Bollsport](#), [Evenemang](#), [Grön oas](#), [Lekplatslek](#), [Mötesplats](#), [Natur- och parklek](#), [Picknick](#), [Solbad](#), [Sällskapslek](#)

PLATSERNAS FÖRBÄTTRINGS- POTENTIAL

BARN SAKNAR SPOLADE ISAR OCH FACILITETER VID BADPLATSERNA

Förskolepedagogerna påpekar främst att det finns en brist på spolade isar för skridskoåkning vintertid. Förr spolades samtliga fotbollsplaner och idag är de hänvisade till banor som kräver tidsbokning. Det här är något som förskolorna vill ge barnen då alla inte får med sig sådana möjligheter hemifrån.

Äldre barn saknar toaletter och soptunnor vid Ramsjöns badplatser och Krokodilbadet. De upplever även problem med nedskräpning av burkar och glas runt Ramsjön.

UNGDOMAR EFTERFRÅGAR FLER SOCIALA VÄRDEN OCH BÄTTRE UNDERHÅLL I PARKERNA

Ungdomarna upplever problem med nedskräpning på flera av badplatserna och de vill se toaletter, sittplatser och en bredare brygga på Krokodilbadet.

I Gropen vill de också se pingisbord, möjlighet att spela musik, ny streetbasketplan och en cykelbana.

Majoriteten av ungdomarna på fritidsgårdarna föredrar att hålla till inomhus på fritiden och menar att det finns få platser utomhus för ungdomar som inte sportar och fler sittplatser under tak som kan nyttjas året om.

Tjejerna efterfrågade specifikt en större lekplats, kompisgungor och möjlighet att spela egen musik i Gropen. Medan killarna efterfrågade brädspel under

ett vindskydd, pump till bollar och "varmhus" som finns på tågstationer.

UPPRUSTNING AV SÅGENS TORG OCH SÅGENPARKEN EFTERFRÅGAS

Sågens torg beskrivs som en plats som har potential att fungera som mötesplats för boende i området. I och med att bibliotek och järnhandel har försvunnit är det främst ungdomar som stannar upp och använder platsen idag. Här efterfrågar boende minskad yta för privat parkering, skyltar som berättar om statyn och om platsens historia.

I Sågenparken efterfrågas fler aktiviteter för vuxna som skapar närvaro där många ungdomar vistas, ex. bouleplan.

Precis som ungdomarna påpekar de vuxna problem med nedskräpning och farligt skräp så som gammal ståltråd och glas. Bl.a. i skogen bakom Lyckebyskolan, runt Ramsjön och Lycksjön. Det finns flera gamla förfallna villor som skapar en känsla av att områdena inte är omhändertagna och det skapar i sin tur tillhåll för ungdomar som buskör EPA-traktorer och fortsätter att lämna skräp.

TYDLIGARE ENTRÉER TILL TYRESTA NATIONALPARK FRÅN HANINGE

Entréerna till Tyresta Nationalpark beskrivs som få och otydliga från Haninge. Från Tyresö är entréerna tydligare och boende från Vendelsö åker istället dit för att ta sig in i nationalparken. Den privatägda tomten runt Lycksjön skär dessutom av promenadstråk som naturligt skulle leda runt sjön och vidare in i Tyresta. Detta blir lättare vintertid då en promenadled går över isen.

Överlag finns det också en brist på skyltning till och inom de stora strövområdena som ligger i anslutning till bostadsområdena.

SENIORER EFTERFRÅGAR FLER SITTPLATSER

Seniorerna vill överlag se fler sittplatser på både platser, längs elljusspår och gångstråk genom parker.

"Det är taskigt med sittplatser...Det är en ganska allvarlig brist." Man 72 år

"Man blir lite ledsen när det inte hålls efter. Det är såå fina naturområden" Kvinna 40 om de större naturområdena

UNGDOMAR OCH SENIORER VILL SE FLER SITTPLATSER - (BÄNK VID LYCKSJÖN)

DE BOENDES VISIONER OM KOMMUNDELEN

På frågan om hur hela Vendelsö, Vendelsömalm och Gudö borde utvecklas svarade en majoritet att de inte hade några specifika eller tydliga visioner. De mest förekommande tankarna om vad som bör tillkomma eller bevaras listas dock nedan:

ANPASSA TRAFIKEN MER EFTER GÅENDE OCH CYKLISTER

Gudö är den del av utredningsområdet som har störst andel barn och barnfamiljer. Detta vill de boende ska återspeglas i trafikplaneringen där barns säkerhet inte upplevs som prioriterad idag.

INGA FLER BOSTÄDER PÅ GRÖNOMRÅDEN

Vissa av deltagarna uttrycker ett motstånd mot att fler bostäder och boende ska tillkomma på bekostnad av grönområden med ökade trafikmängder som följd. De menar att det är viktigt att bevara lugn och ro i den här kommundelen.

MINSKA SKILLANDERNA MELLAN BEBYGGELSETYPER

Boende beskriver att de olika delområdena Gudö, Vendelsö och Vendelsömalm innebär olika typer av utbud på parkmiljöer, serviceutbud och kultur. Detta härleds till de olika bebyggelse typerna och olika ideal i planeringen under bebyggelse tiden. I takt med att även Gudö blivit permanentbostäder efterfrågas mer av det utbud som finns i Vendelsömalm och Vendelsö.

BRIST PÅ BILLIGA BOSTÄDER FÖR UNGA

Boende uttrycker också att det finns en brist på bostäder med överkomligt pris för studenter och unga vuxna.

SATSA MER PÅ UNGDOMAR

Både ungdomar och vuxna påpekar att de finns lite att göra för ungdomar som inte engagerar sig i idrotts- eller föreningsliv. Tidigare ska kommunen ex. ha engagerat ungdomar i parkskötsel.

PLANERA FÖR EN MER HETEROGEN BEFOLKNING

Vissa boende uttrycker också oro för att befolkningen inom området är homogen till sin karaktär och att allt som är annorlunda bemöts med starkt motstånd. De tror att det krävs planering och politik för att tillgängliggöra området för en mer heterogen befolkning.

”Bor man här vill man ju helst inte att det byggs fler hus. Det är väl det i så fall. Det blir så mycket trafik och mindre lugn och ro.” Man 61 år

”Vissa somrar har ju ungdomarna städad – det hade ju varit perfekt. Då får ungdomarna något att göra.” Kvinna 46 år

”Vi tycker mycket om att vara vid Lycksjön eller vid fågeldammarna. Vår oro är att den privata markägaren får igenom sina byggplaner.” Scouterna Sågen

”Bygg inte på grönområden”

Kvinna 78 år

”Inte så stor kontrast mellan tätt och glest”

Kvinna 52 år

4. SOCIOTOPKARTA

KARTLÄGGNING AV PLATSERS SOCIALA VÄRDEN

I sociotopkartan summeras resultaten från brukarvärderingen och expertvärderingen i en digital kartläggning där brukarvärderingen och expertvärderingen kompletterar varandra. Här kan expertvärderingen ses som en kvalitetssäkring i bedömningen av rimligheten i brukarnas värdering av olika platser. De värderingar som överensstämmer i brukar- och expertvärderingen används direkt i sociotopkartan. Där det uppstår skilda värderingar görs en andra expertvärdering och reflektion kring om de sociala värdena är rimliga. Det är viktigt att lokal kunskap som tidigare varit okänd av experten eller kommunen får ge avtryck i sociotopkartan.

152 PLATSER OCH 21 OLIKA SOCIALA VÄRDEN HAR KARTLAGTS I VENDELSÖ

Både under intervjuerna och vid expertbedömningen användes 21 olika sociala värden för att fastställa hur de olika platserna används eller upplevs. Varje socialt värde beskrivs djupare och exemplifieras på s. 28.

Genom att använda sociotopkarteringsmetodiken, utvecklad av Stockholms stad, har 152 sociotoper i stadsdelarna Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö avgränsats, fått ett namn och ett antal sociala värden. Sociotopkartan som metod finns bland annat

beskriven i Sociotophandboken (SBK 2003:2) samt i den vetenskapligt publicerade artikeln "Sociotope mapping: Exploring public open space and its multiple use values in urban and landscape planning practice" (Nordisk Arkitekturforskning, Ståhle, 2006). Brukarvärdering och expertvärdering används som medel för att inhämta kunskap från både invånare och experter.

På följande sidor beskrivs kartlagda sociala värden i Vendelsö.

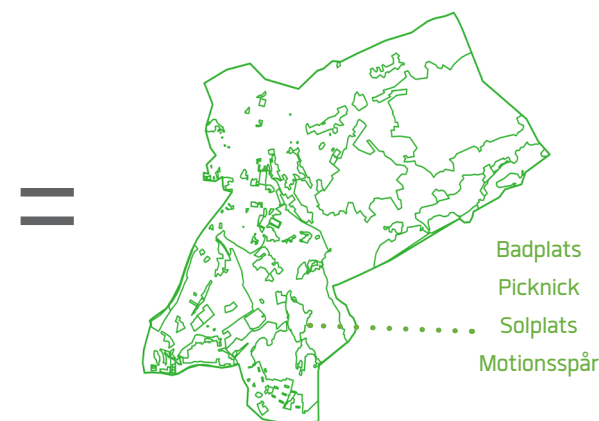
SÅ KARTLADES DE SOCIALA VÄRDENA

Platsernas upplevda sociala värden i fokusintervjuerna

Inventering och observation av platsens sociala värden

Sociala värden inom de olika områdesavgränsningarna

BACKÅKNING (BÅ)

Åka pulka, skidor, snowboard, rodel med mera i backe.

BAD (BA)

Badupplevelser och vattenlek.

BLOMPRAKT (BL)

Uppleva blommor, planteringar och blommande trädgårdar.

BOLLSPORT (BO)

Fotboll, handboll, basket, boule, hockey, tennis, volleyboll, friidrott med mera.

DJURHÅLLNING (DJ)

Ridstall, djurhagar eller hundrastgårdar.

EVENEMANG (EV)

Plats för teater-, musik-, kultur-, motionsevenemang och festivaler.

GRÖN OAS (GR)

Platser som domineras av vegetation och som människor söker sig till för att uppleva grönska.

KULTURMILJÖ (KU)

Plats med historiska värden, fornlämningar, vackra parkmiljö.

LEKPLATSLEK (LE)

Barns lek på anordnad lekplats.

MOTIONSSPORT (MP)

Skridskoåkning, golf, friidrott, rodd/paddling samt ute-gym och skatepark med mera.

MOTIONSSPÅR (MS)

Markerade motions-spår för gång, cykel, löpning och ridstigar. Platser där skidspår anläggs om vintern.

MÖTESPLATS (MÖ)

Viktig träffpunkt där det finns folkliv, plats där människor möts.

NATURLEK (NL)

Park- och natur-miljöer som genom sin karaktär uppmuntrar till lek.

NATURPÄRLOR (NP)

Naturområde med spektakulär naturmiljö eller ovanliga arter.

ODLING (OD)

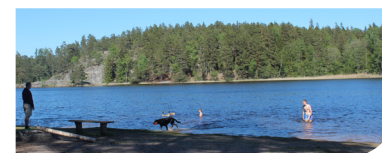
Odlingslott eller koloniträdgård samt fruktträdgårdar.

PICKNICK (PI)

Här har man picknick och/eller grillar.

ROFYLLDHET (RO)

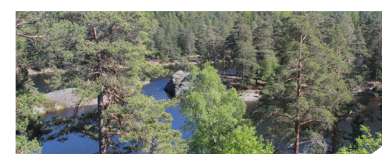
Upplevelsen av avskildhet, tystnad och avkoppling.

SOLBAD (SO)

Platser som lämpar sig för att sola.

SÄLLSKAPSLEK (SÄ)

Öppna större gräsytor där olika sällskapslekar kan utövas, till exempel brännboll och kubb.

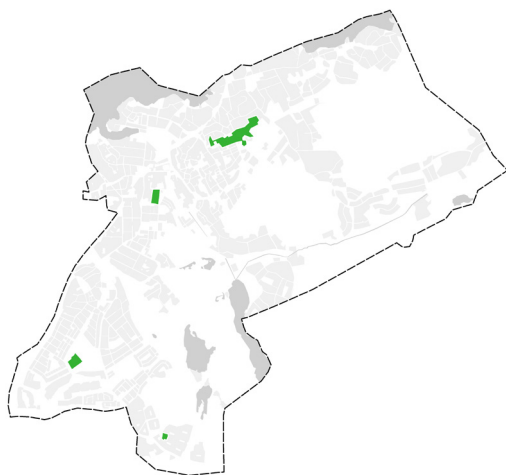
UTSIKT (UT)

Utsikt över ett större område, från en höjd eller ut över ett öppet område.

VATTENKONTAKT (VA)

Kontakt med större vattenyta vid exempelvis strand, klippa eller kaj.

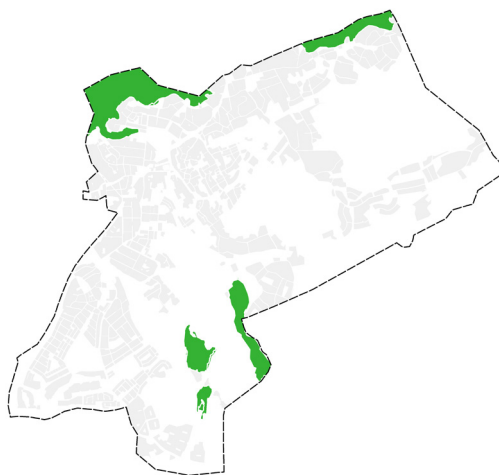
BACKÅKNING (BÅ)

Åka pulka, skidor, snowboard, rodel med mera i backe.

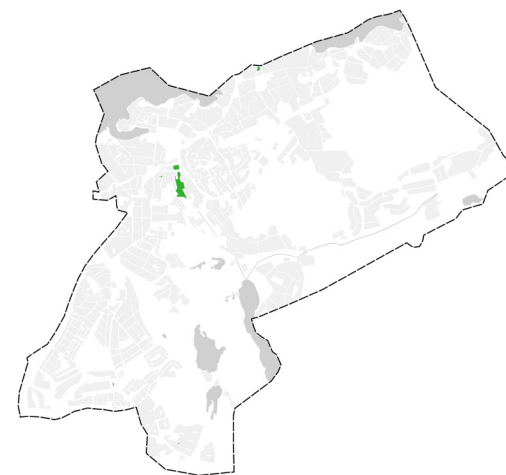
BAD (BA)

Badupplevelser och vattenlek.

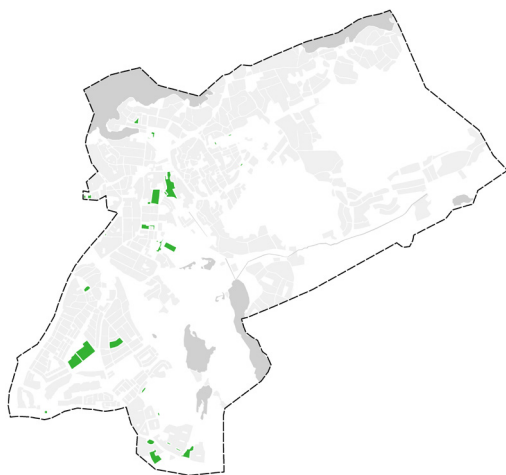
BLOMPRAKT (BL)

Uppleva blommor, planteringar och blommande trädgårdar.

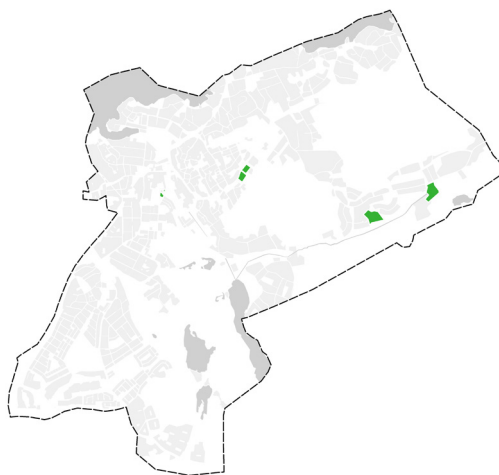

BOLLSPORT (BO)

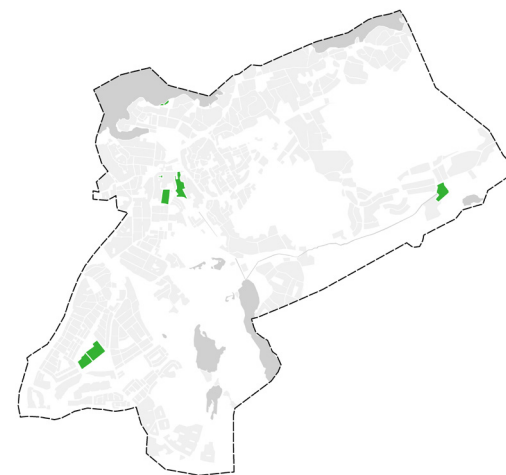
Fotboll, handboll, basket, boule, hockey, tennis, volleyboll, friidrott med mera.

DJURHÅLLNING (DJ)

Ridstall, djurhagar eller hundrastgårdar.

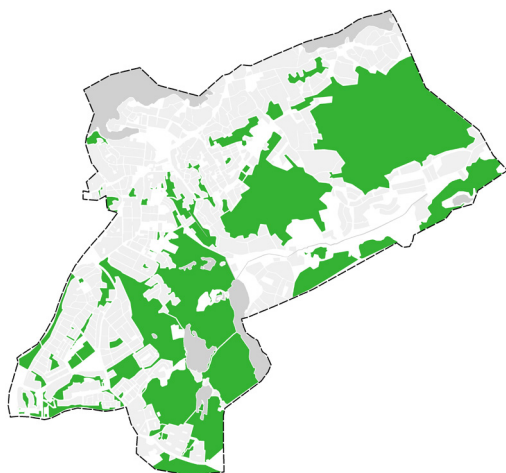
EVENEMANG (EV)

Plats för teater-, musik-, kultur-, motionsevenemang och festivaler.

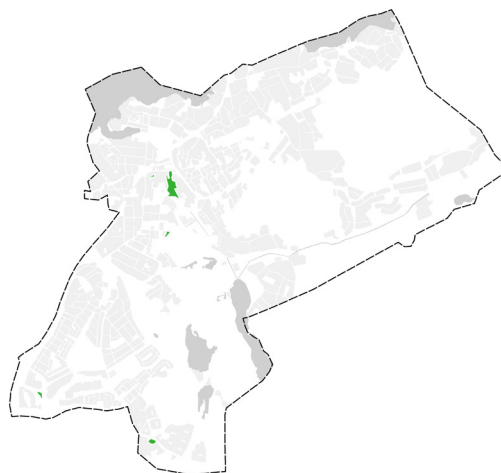

GRÖN OAS (GR)

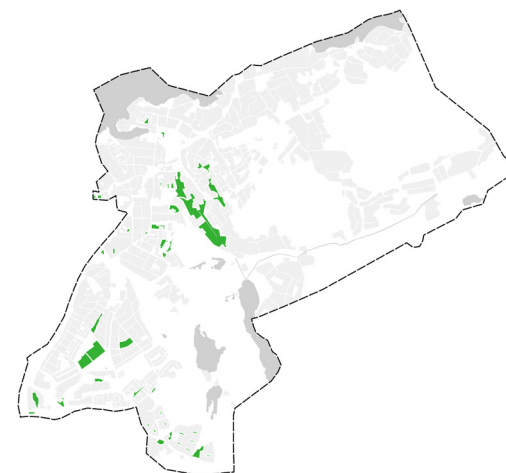
Platser som dominerades av vegetation och som människor söker sig till för att uppleva grönska.

KULTURMILJÖ (KU)

Plats med upplevda historiska värden, fornlämningar, vacker parkmiljö.

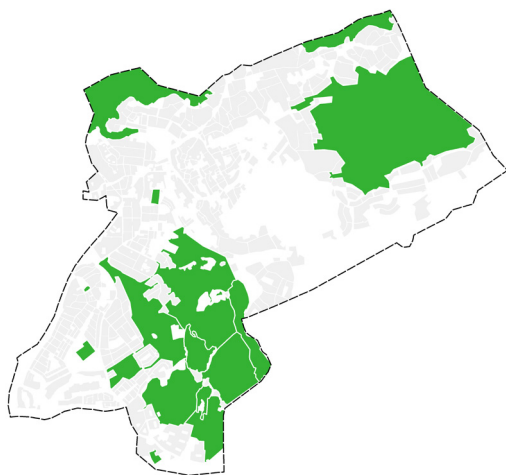
LEKPLATSLEK (LE)

Barns lek på anordnad lekplats.

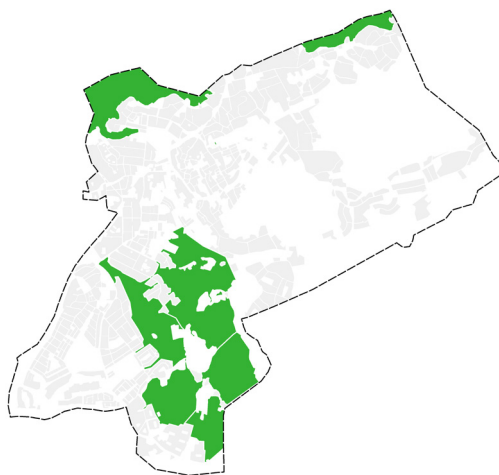

MOTIONSSPORT (MP)

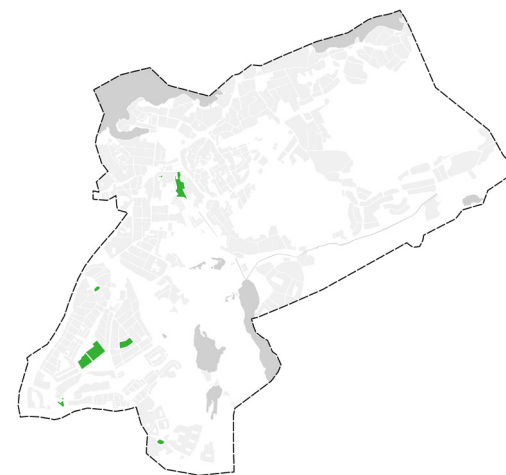
Skridskoåkning, golf, friidrott, rodd/paddling samt utegym och skatepark med mera.

MOTIONSSPÅR (MS)

Markerade motionsspår för gång, cykel, löpning och ridstigar. Platser där skidspår anläggs om vintern.

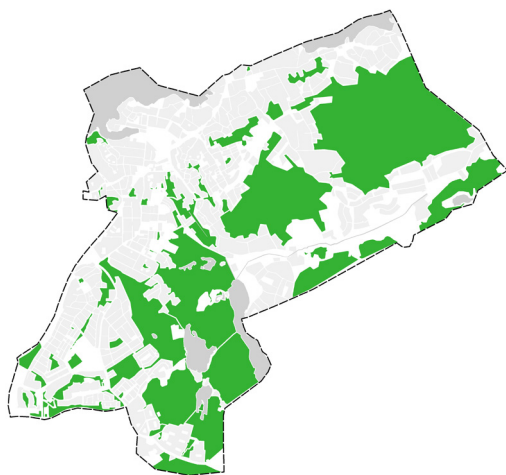
MÖTESPLATS (MÖ)

Viktig träffpunkt där det finns folkliv, plats där människor möts.

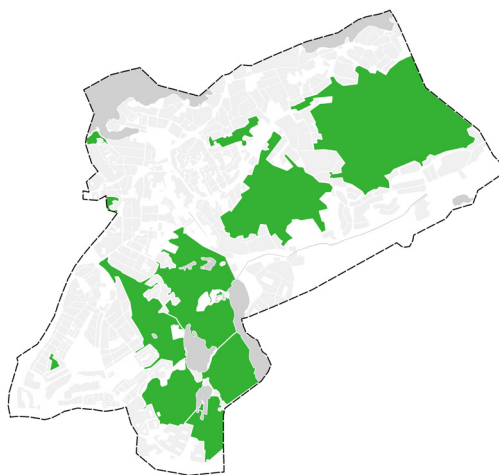
NATURLEK (NL)

Park- och naturmiljöer som genom sin karaktär uppmuntrar till lek.

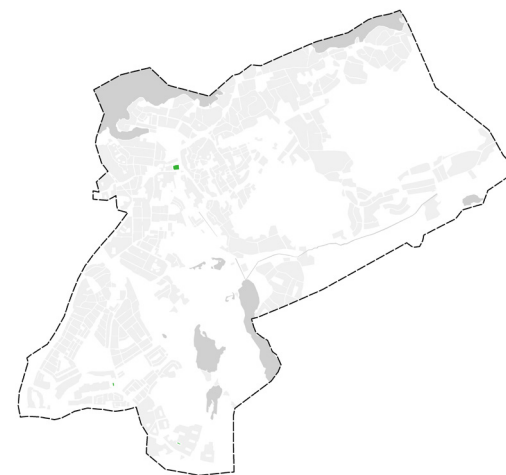
NATURPÄRLOR (NP)

Naturområde med spektakulär naturmiljö eller ovanliga arter.

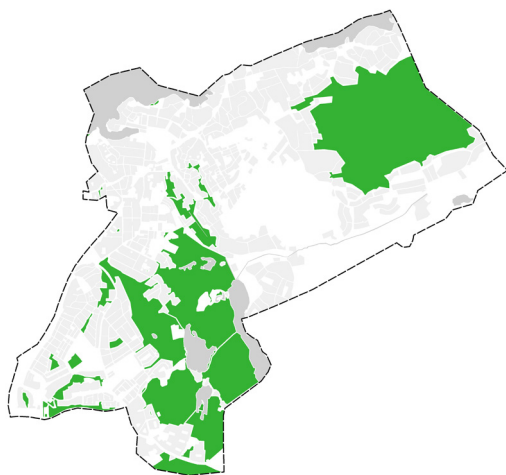
ODLING (OD)

Odlingslott eller koloniträdgård samt frukt-trädgårdar.

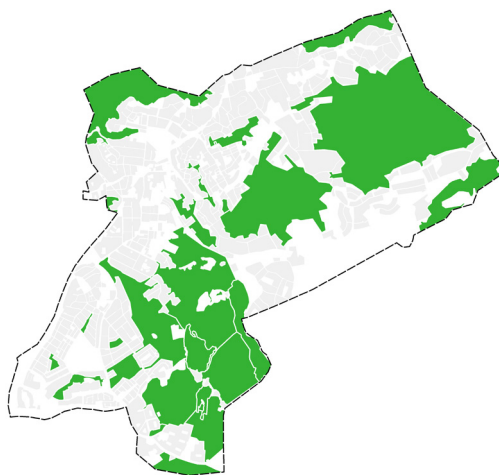

PICKNICK (PI)

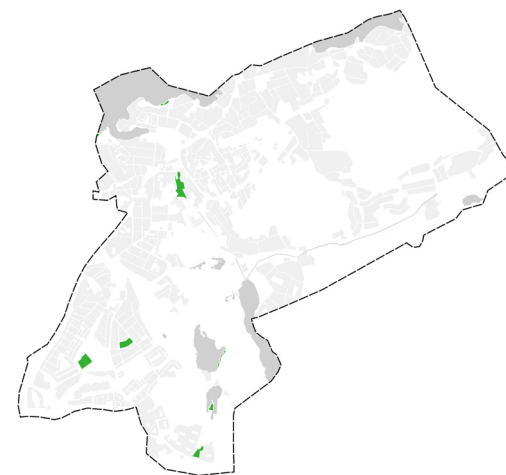
Här har man picknick och/eller grillar.

ROFYLLDHET (RO)

Upplevelsen av avskildhet, tystnad och avkoppling.

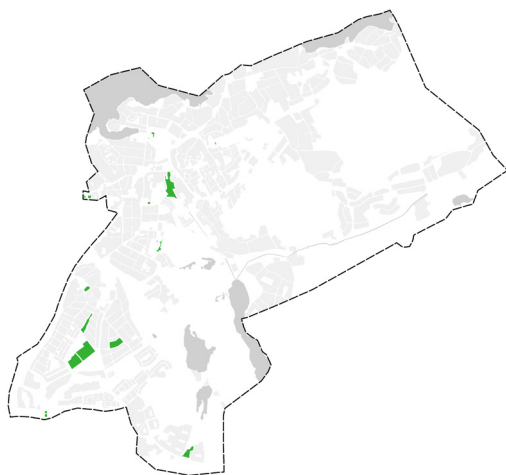
SOLBAD (SO)

Platser som lämpar sig för att sola.

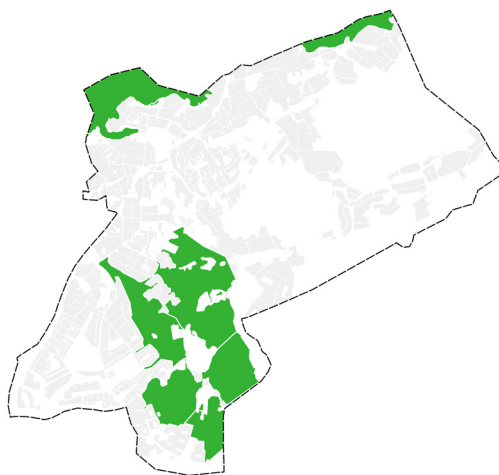

SÄLLSKAPSLEK (SÄ)

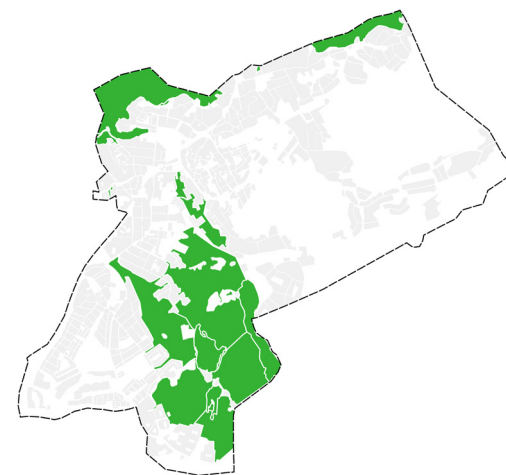
Öppna större gräsytor där olika sällskapslekar kan utövas, till exempel brännboll och kubb.

UTSIKT (UT)

Utsikt över ett större område, från en höjd eller ut över ett öppet område.

VATTENKONTAKT (VA)

Kontakt med större vattenyta vid exempelvis strand, klippa eller kaj.

PLATSERNAS MÅNGFALD AV SOCIALA VÄRDEN

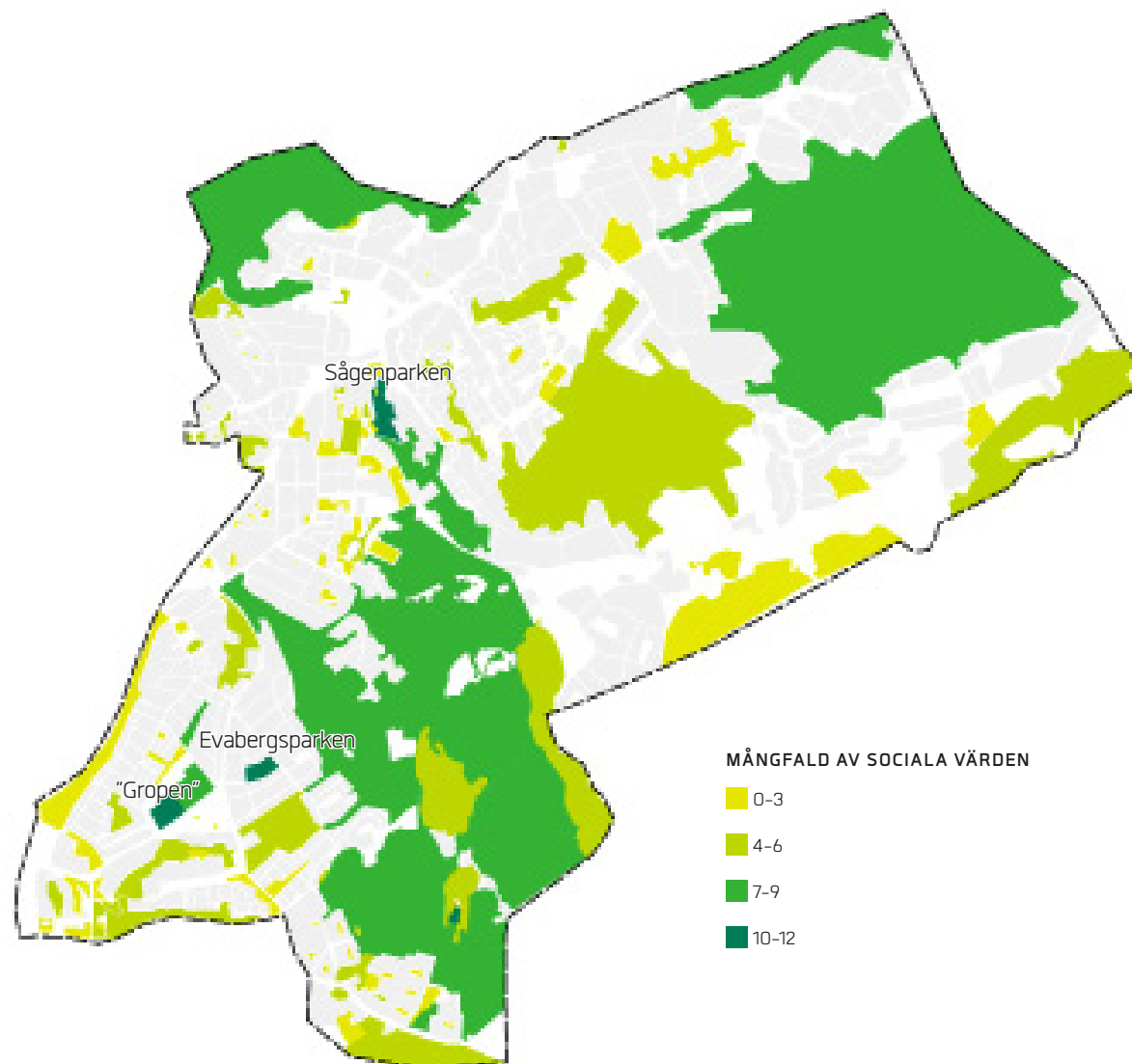
Genom att kartlägga hur många sociala värden en plats har kan potentialen för en ökad användning urskiljas. En plats med en mångfald av möjliga aktiviteter har förutsättningar att bli viktiga mötesplatser mellan människor med olika bakgrund, ålder och intressen. Tidigare sociotopkartor i bland annat Uppsala, Sollentuna och Stockholm har visat ett tydligt samband mellan populära platser och antalet sociala värden. På Lidingö och delvis i Sollentuna var det däremot stora grönområden med få värden som var mest populära.

Till höger syns en tematisk karta som visar mångfalden av sociala värden på de olika platserna i Gudö, Vendelsö och Vendelsömalm. Mörkare gröna toner visar ett större antal sociala värden.

DE MEST POPULÄRA PLATSERNA HAR OCKSÅ EN MÅNGFALD AV SOCIALA VÄRDEN

Kartläggningen av sociala värden visar att populära platser i brukarvärderingen också stämmer överens med platser som har störst mångfald av sociala värden. Främst gäller det parkmiljöerna inom utredningsområdet där Gropen, Evabergsparken och Sågenparken erbjuder möjligheten till möten, picknick, lek och idrottaktiviteter.

De större grönområdena har fler värden kopplade till vattenkontakt, friluftsliv, kulturmiljö, utsikt, motionsspår och rofylldhet.

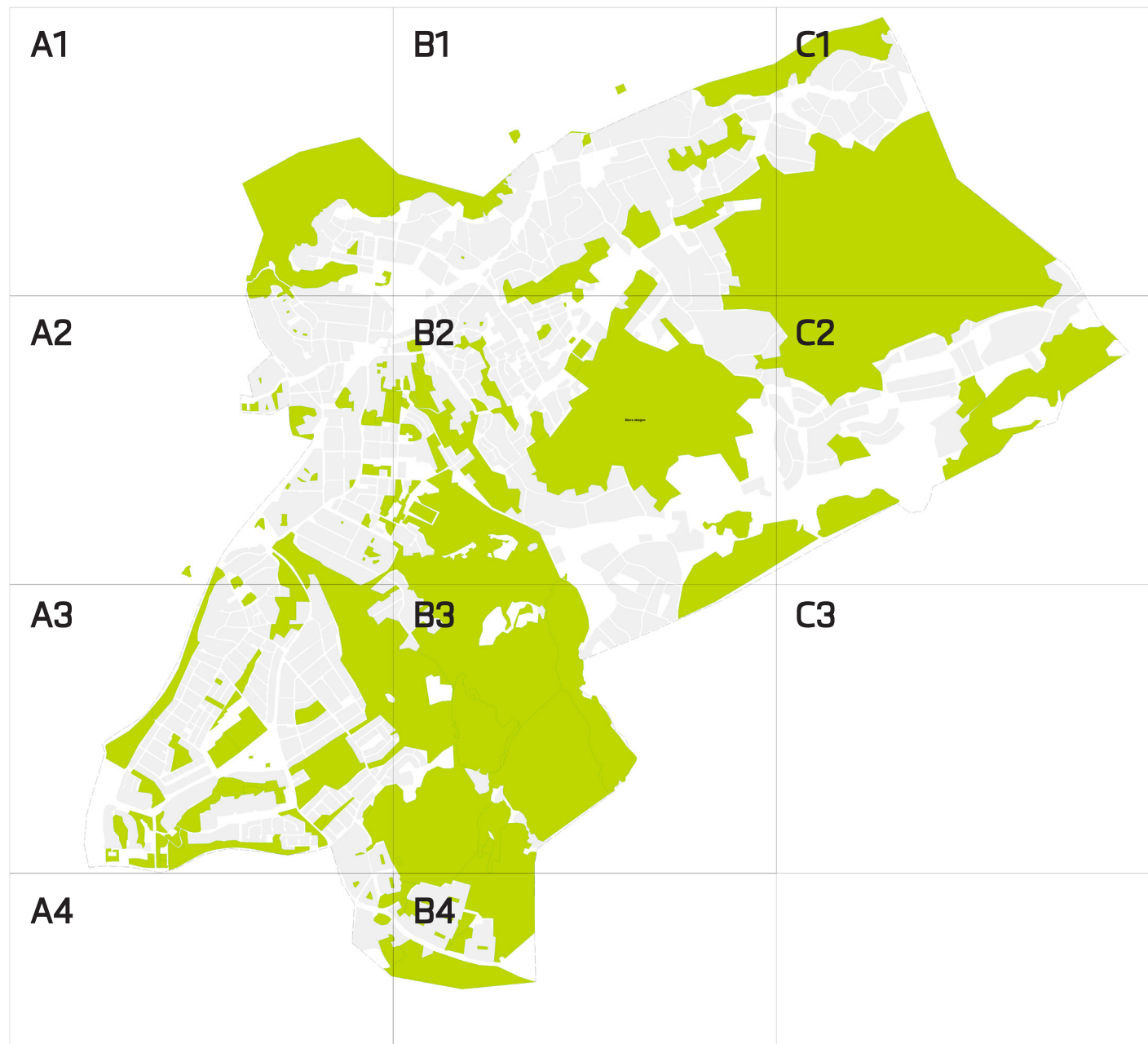

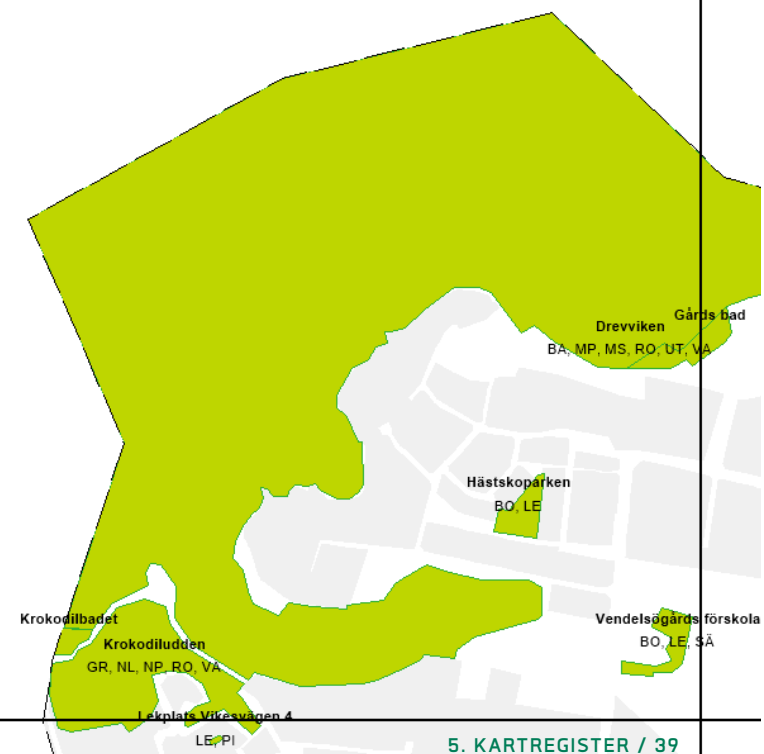
5. KARTREGISTER

SOCIALA VÄRDEN

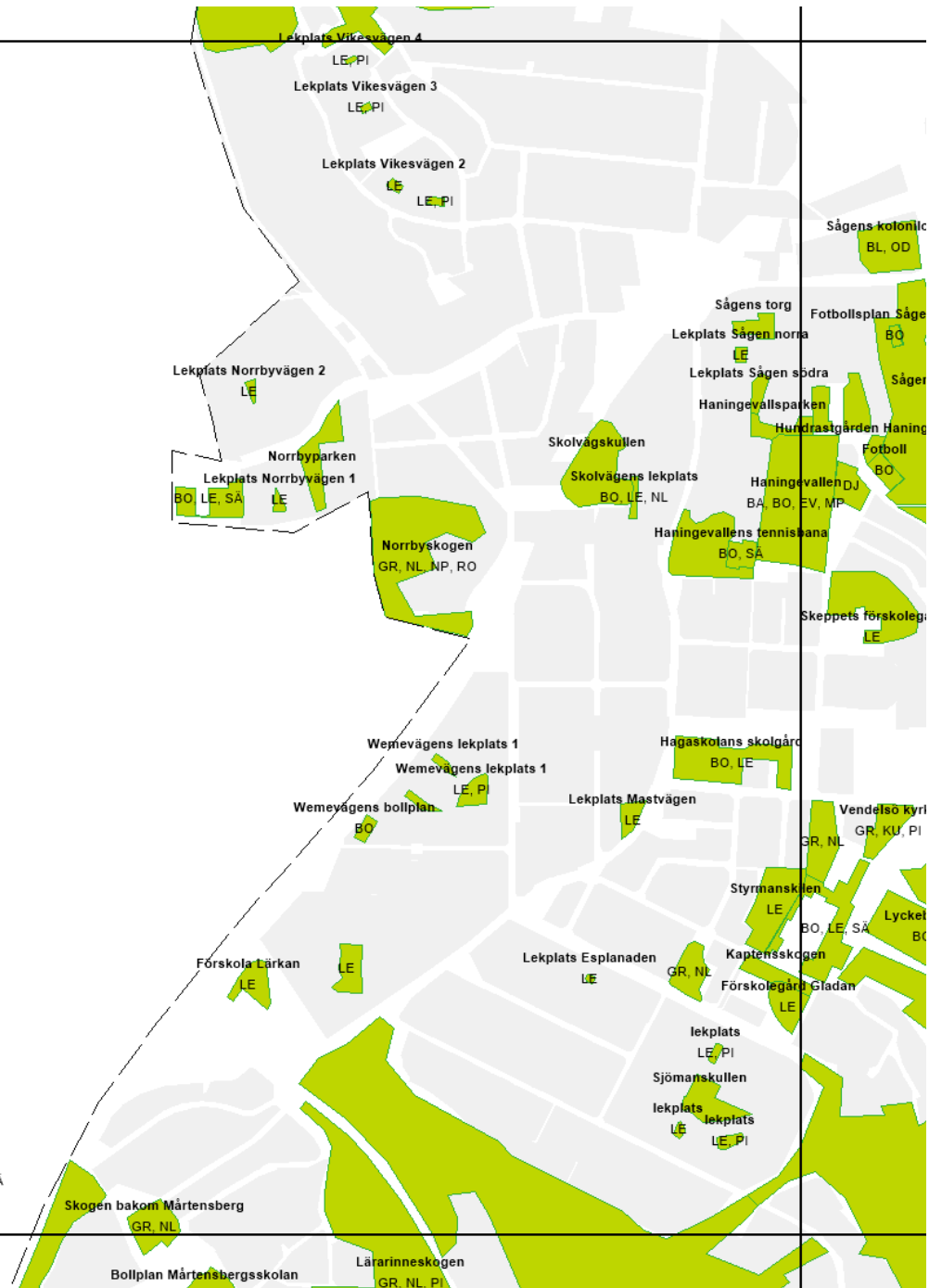
- Backåkning (BÅ)
- Bad (BA)
- Blomprakt (BL)
- Bollsport (BO)
- Djurhållning (DJ)
- Evenemang (EV)
- Grön oas (GR)
- Kulturmiljö (KU)
- Lekplatslek (LE)
- Motionssport (MP)
- Motionsspår (MS)
- Mötesplats (MÖ)
- Naturlek (NL)
- Naturpärlor (NP)
- Odling (OD)
- Picknick (PI)
- Rofyllighet (RO)
- Solbad (SO)
- Sällskapslek (SÅ)
- Utsikt (UT)
- Vattenkontakt (VA)

A1

A2

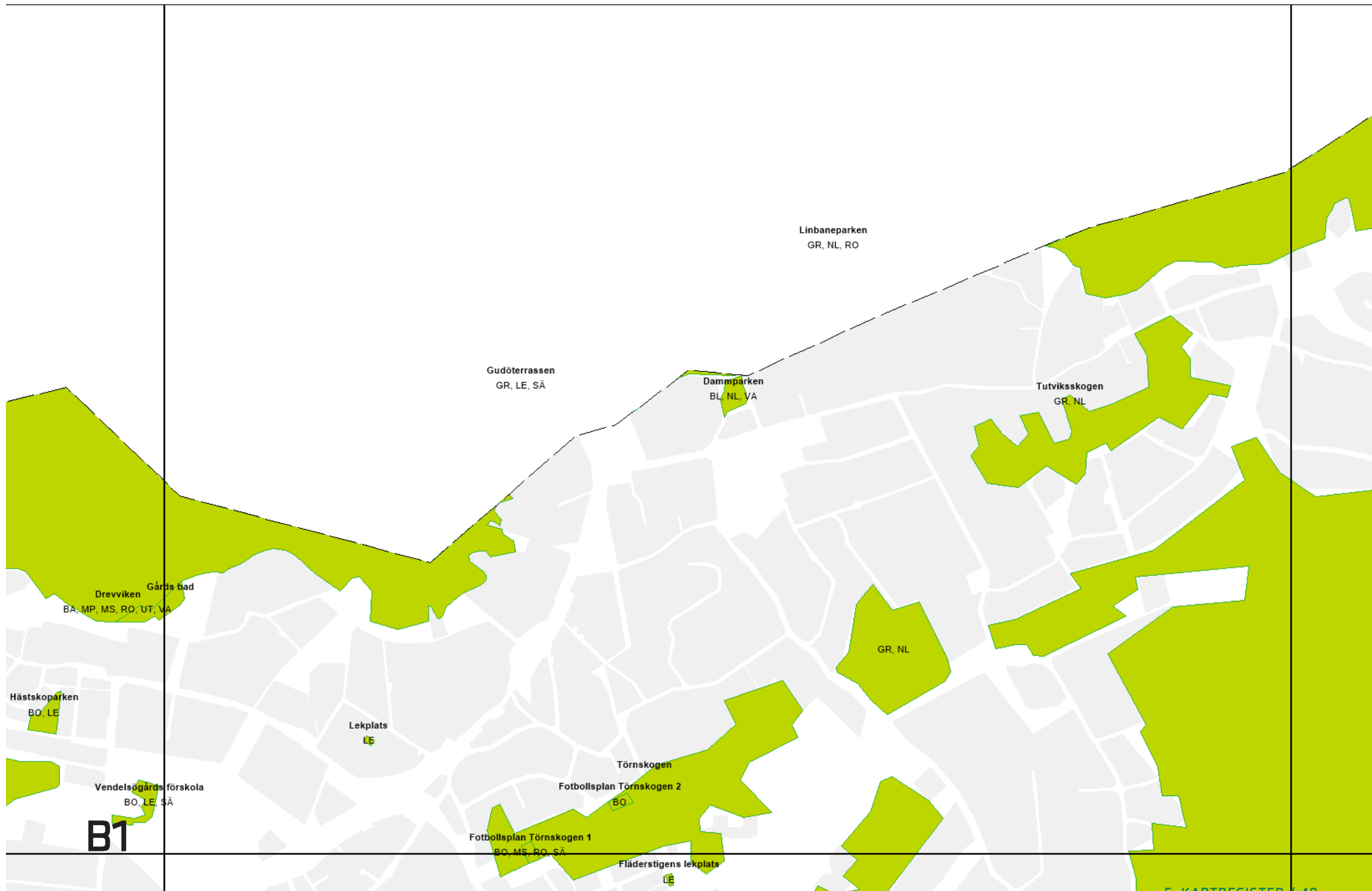

A3

A4

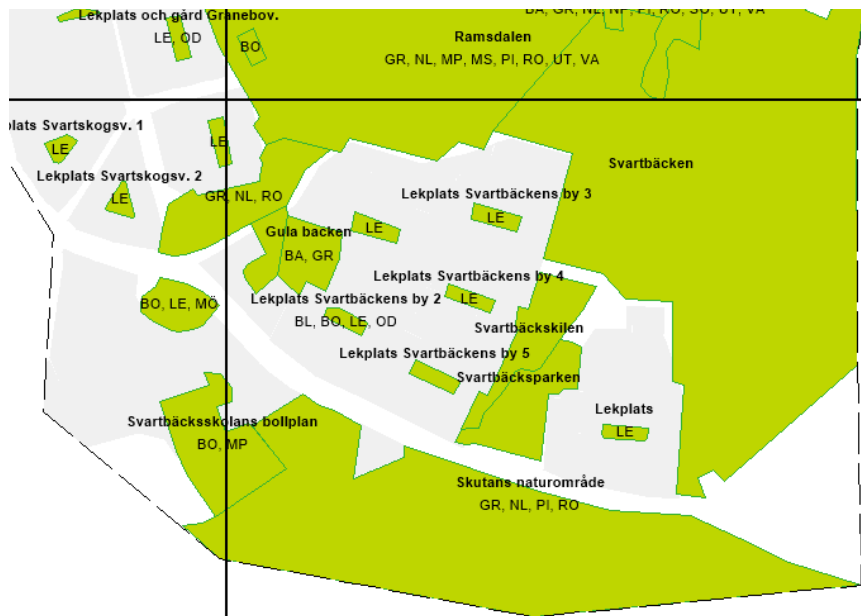

B1

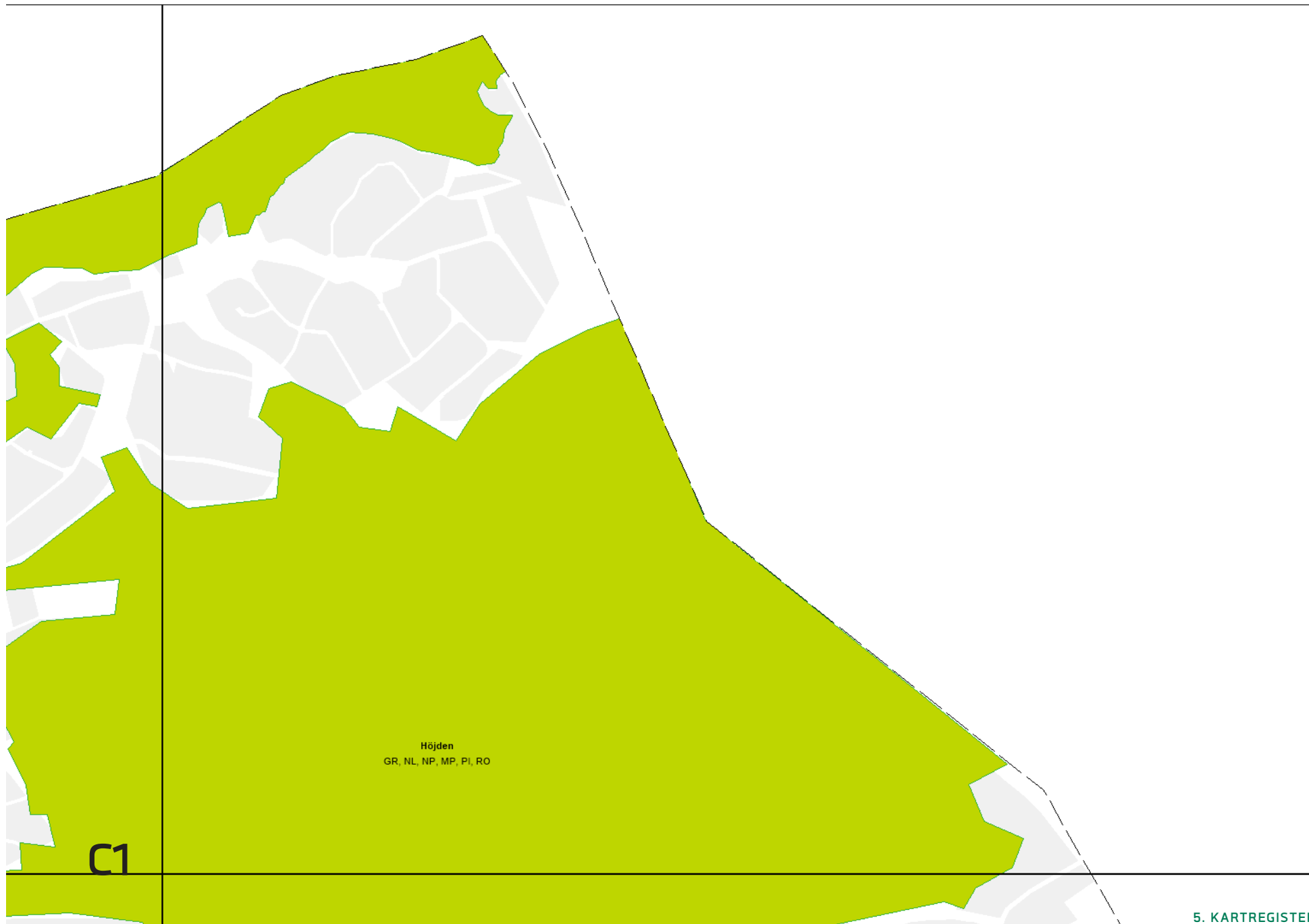

B2

B4

SPACESCAPE

Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se